

Outokumpu KAIVOSKAUPUNKI

Turvallista elämää Outokummussa

Outokummun kaupunki

SISÄLLYSLUETTELO

1 JOHDANTO	3
2 TOIMIJAT JA NIIDEN ROOLIT	5
3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTTUMINEN	11
3.1 Väestö ja työllisyys	11
3.2 Infrastrukturi	12
3.3 Kaupungin palvelurakenteet ja palvelutarpeet	13
3.4 Yleinen turvallisuus	13
3.5 Lapset ja nuoret	16
3.6 Monikulttuurisuus	17
3.7 Päihteiden käyttö	17
3.8 Liikenneturvallisuus	19
4 TURVALLISUUSUUNNITELMA VUOSILLE 2010–2015	19
4.1 Rakennettu ympäristö	19
4.2 Kaupunki- ja palvelurakenteiden muutokset	22
4.3 Ikääntyvä väestö	23
4.4 Lapset ja nuoriso	25
4.5 Työttömyys ja syrjäytyminen	26
4.6 Monikulttuurisuus	27
4.7 Päihteet	28
4.8 Rikollisuus	30
4.9 Onnettomuudet	33
4.9.1 Liikenneturvallisuus	33
4.9.2 Vapaa-ajan tapaturmat	34
4.9.3 Tulipalot	35
4.10 Suur tapahtumat	37
5 YLEINEN TURVALLISUUSVIESTINTÄ	38
6 TURVALLISUUSTYÖN SEURANTA JA ARVIOINTI	38
LIITTEET	39

1 JOHDANTO

Pääministeri Matti Vanhasen hallitusohjelmassa 24.6.2003 päätettiin käynnistää sisäisen turvallisuuden ohjelman valmistelu, koska sisäisen turvallisuuden alueelta oli puuttunut laaja, sektorirajat ylittävä useampivuotinen kehittämissuunnitelma, jolla olisi myös ylimmän poliittisen johdon tuki.

Ensimmäisen sisäisen turvallisuuden ohjelmaa koskevan periaatepäätöksen valtioneuvosto teki 23.9.2004. Keskeinen linjaus oli laajentaa turvallisuussuunnitelmat kattamaan rikosentorjunnan lisäksi kaikki keskeiset paikalliset turvallisuuskysymykset.

Sisäasiainministeriö asetti 4.4.2005 työryhmän laatimaan ehdotuksen seudullisen ja paikallisen turvallisuussuunnittelun edelleen kehittämiseksi ja valtakunnallisen mallin laatimiseksi. Työryhmän tehtävänä oli laatia esitys turvallisuussuunnittelun valtakunnan malliksi, jossa kuvataan paikalliselle turvallisuussuunnittelulle asetettavat tavoitteet, suunnitteluprosessi ja muut turvallisuussuunnittelun onnistumista tukevat toimenpiteet, kuten koulutus ja viestintään liittyvät kysymykset. Valtakunnallisen mallin tuli kattaa kaikki sisäisen turvallisuuden ohjelman toimeenpanon kannalta keskeiset alueet, jotka ovat ennalta estävän työn tehostaminen, kiinnijäämisriskin lisääminen, rikoslaji-kohtainen tarkastelu, liikenneturvallisuus, onnettomuudet, rajaturvallisuus, rikoksen uhrin palvelujen varmistaminen ja yhteistyön lisääminen.

Toisessa sisäisen turvallisuuden ohjelmassa, josta valtioneuvosto teki periaatepäätöksen 8.5.2008, on asetettu tavoitteeksi, että uudenmuotoiset paikalliset turvallisuussuunnitelmat käsitellään valtuustoissa viimeistään vuoden 2010 aikana. Päävastuu paikallisen turvallisuussuunnittelun kehittämisessä on osoitettu sisäasiainministeriölle. Ohjelma ulottuu vuoteen 2015 ja sen tavoitteena on, että Suomi on Euroopan turvallisimma maa vuonna 2015.

Sisäisellä turvallisuudella tarkoitetaan sellaista yhteiskunnan tilaa, jossa jokainen voi nauttia oikeusjärjestelmän takaamista oikeuksista ja vapauksista sekä turvallisesta yhteiskunnasta ilman rikollisuudesta, häiriöistä, onnettomuuksista ja suomalaisen yhteiskunnan taikka kansainvälistyvän maailman ilmiöistä ja muutoksista johtuvaa pelkoa tai turvattomuutta.

Hyvä sisäinen turvallisuus syntyy monen eri tekijän yhteisvaikutuksesta. Turvallisuutta edistävät turvallinen koti-, asuin-, ja työympäristö, toimivat peruspalvelut, hyvin suunniteltu liikenneympäristö, avun saanti silloin, kun siihen on tarvetta ja varmuus siitä, että rikoksiin syyllistyneet joutuvat edesvastuuseen teoistaan.

Sisäasiainministeriö on kirjannut sisäisen turvallisuuden haasteet, jotka ovat:

- syrjäytyminen
- tapaturmien määrä
- väestöryhmien väliset suhteet
- väkivalta
- suuronnettomuudet
- yhteiskunnan haavoittuvuus
- rajat ylittävä rikollisuus
- tietoverkkorikollisuus
- terrorismi ja väkivaltainen radikalisoituminen.

Outokummun kaupungin väestön turvallisuuteen liittyviä riskejä ja niiden pohjalta tarvittavia toimenpiteitä arvioidaan tässä suunnitelmassa. Monet haasteista ovat yhteneviä sisäasiainministeriön edellä esitetyn listauksen kanssa, mutta paikalliset erityispiirteet ja paikallinen toimintaympäristö antavat näille haasteille omat painoarvonsa.

Outokummun kaupungin turvallisuussuunnitelman laadintaan osallistuivat Pekka Hyvönen puheenjohtaja (keskushallinto), Eeva Leena Saikkonen (keskushallinto), Jukka Taskinen (pelastuslaitos), Martti Törrönen (poliisilaitos), Unto Lavikainen (tekninen toimi), Jukka Orenius (sivistystoimi) ja Raija Savolainen (sosiaali- ja terveystoimi) sekä Liisa Karttunen sihteeri. Ohjausryhmän tehtävänä oli ohjata suunnitelman valmistelua ja huolehtia valmistelun edellyttämästä yhteistyöstä.

Ohjausryhmän linjauksen mukaisesti turvallisuussuunnitelmaan sisällytetään ne ilmiöt ja asiat, jotka paikallisen toimintaympäristön analyysin ja riskien kartoituksen seurauksena arvioidaan tärkeimmiksi alueen turvallisuuteen vaikuttaviksi seikoiksi. Kullekin osa-alueelle määritellään tavoitteet ja toimenpiteet sekä niiden aikataulut.

Työryhmä arvioi aluksi nykytilan ja teki toimintaympäristöanalyysin, jolla tarkoitetaan paikallisten ongelmien tunnistamista ja riskien analyysia.

Turvallisuussuunnitelman luonnos toimitetaan arvioitavaksi keskeisille viranomaistoille sekä alueen toimiville vapaaehtois- ja kansalaisjärjestöille. Tässä yhteydessä avataan myös kansalaiskeskustelut, joiden perusteella suunnitelmaa voidaan tarkentaa. Kansalaiskeskustelulla pyritään myös lisäämään tietämystä alueen turvallisuuden vaikuttavista seikoista paikallistason ja sitoutumista toimenpiteisiin. Vuoropuhelu asukkaiden kanssa paikallisesta turvallisuustilanteesta lisää ihmisten omaa vastuunottoa turvallisuuteen liittyvissä kysymyksissä.

Outokummun kaupungin strategian visiossa vuodelle 2010 ja suunnitteluvuosille 2011–2012 todetaan, että *”Outokumpu on historiastaan ja nykyisyydestään ylpeä kaupunki, jossa on turvallinen ja viihtyisä elinympäristö”*. Yhtenä kriittisenä menestystekijänä on viihtyisä ja turvallinen elinympäristö, johon tähdätään muun muassa turvallisuussuunnittelulla.

Turvallisuussuunnitelma on osa kaupungin valmiussuunnittelukokonaisuutta, jonka muita osia ovat valmiussuunnitelman yleinen osa, eri toimialojen valmiussuunnitelmat sekä virastojen ja laitosten pelastussuunnitelmat.

Suunnittelussa pyritään kokonaisvaltaiseen turvallisuusajatteluun, joka rakentuu normaaliolojen turvallisuusratkaisujen varaan ja etenee aina poikkeusoloihin varautumiseen saakka. Suunnitelmien ajan tasalla pitäminen sekä koulutus- ja harjoitustilaisuuksien järjestäminen henkilöstölle ovat keskeinen osa varautumista. Kaupungin valmiussuunnittelukokonaisuutta täydentävät pelastuslaitoksen ja muiden yhteistyöviranomaisten valmiussuunnitelmat sekä niiden yritysten valmiussuunnitelmat, joiden toiminta perushuollon, teollisuustuotannon, energihuollon ja infrastruktuurin alueilla on kaupungin toimintojen kannalta välttämätöntä.

2 TOIMIJAT JA NIIDEN ROOLIT

Outokumpulaisten turvallisuuteen vaikuttavat monet tekijät ja toimijat. Seuraavassa on lueteltu keskeisimmät toimijat ja esitetty niiden rooli turvallisuuden edistämisessä.

Pohjois-Karjalan poliisilaitos

Poliisin tehtävät ja toiminnot perustuvat lainsäädäntöön. Poliisilain mukaan poliisin tehtävänä on oikeus- ja yhteiskuntajärjestyksen turvaaminen, yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen sekä rikosten ennalta estäminen, selvittäminen ja syyteharkintaan saattaminen. Lisäksi poliisin on suoritettava myös muut sille erikseen säädettyt tehtävät ja annettava jokaiselle tehtäväpiiriinsä kuuluvaa apua. Poliisin keskeisimmät tehtävät ovat yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitäminen antamalla kansalaisille turvallisuuspalveluja ja vastaamalla erilaisiin hälytystehtäviin sekä suoritettujen rikosten esitutkinta ja näihin liittyvä ennalta estävä toiminta.

Poliisin hallintouudistuksen myötä vuoden 2009 alusta vanhat kihlakuntien poliisilaitokset lakkautettiin ja niiden tilalle perustettiin uudet, edellisiä laajemmilla alueilla toimivat poliisilaitokset. Pohjois-Karjalan maakuntaan muodostettiin yksi poliisilaitos. Poliisilaitoksen pääpoliisiasema sijaitsee Joensuussa ja poliisiasemat ovat Ilomantsissa, Kiteellä, Lieksassa ja Nurmeksessa. Näiden lisäksi poliisilaitoksella on palvelupiste Juuassa, Enossa, Liperissä, Outokummussa ja Polvijärvellä. Outokummun palvelupisteessä on kanslia ja rikostutkintapalvelut. Järjestyspoliisin toiminta hoidetaan pääpoliisiasemalta.

Pohjois-Karjalan pelastuslaitos

Pohjois-Karjalan pelastuslaitoksen tehtävänä on huolehtia pelastustoimen ja ensihoidon palveluiden järjestämisestä kaikissa olosuhteissa hyödyntäen yhteistyöviranomaisten kumppanuussuhteita. Toiminta-alue käsittää Pohjois-Karjalan maakunnan, joka on jaettu kolmeen toiminnalliseen alueeseen. Outokumpu kuuluu Joensuun toimialueeseen. Pohjois-Karjalan pelastuslaitos organisoitiin 1.1.2009 kunnalliseksi liikelaitokseksi. Merkittävimpänä uudistuksena on, että pelastuslaitoksella on oma johtokunta. Outokummun kaupungissa on yksi paloasema, jossa on jatkuva päivystys- ja varallaolovalmius. Lähimpiä Outokumpua tukevia paloasemia ovat lisäksi Viinijärvi, Polvijärvi, Liperi, Tuusniemi ja Joensuu.

Pohjois-Karjalan rajavartiosto (P-KR)

Pohjois-Karjalan rajavartioston toiminnan päämääränä on ylläpitää rajaturvallisuutta toimialueellaan Pohjois-Karjalan ja Pohjois-Savon maakuntien alueella. Tämä toteutetaan vastaamalla rajavalvonnasta ja rajatarkastuksista sekä muista Rajavartiolaitoksen lakisääteisistä tehtävistä. Sisäisen turvallisuuden tehtävien lisäksi rajavartiosto on osa ulkoista turvallisuusjärjestelmää. Rajaturvallisuuden ylläpitämiseksi Pohjois-Karjalan rajavartiosto toimii yhteistyössä muiden kansallisten ja ulkomaisten viranomaisten kanssa. Tehtävät toteutetaan siten, että toiminnalla kyetään paljastamaan ja ennaltaehkäisemään rikollisuutta sekä muuta säännösten vastaista toimintaa. Toiminnot painottuvat valtakunnan rajan läheiselle alueelle. Rajaturvallisuuden ylläpidon alueellinen painopiste on Tohmajärven rajavartioalueen alueella. Toiminnallinen painopiste on rajavalvonnassa valtakunnan rajalla sekä rajatarkastuksissa Niiralan rajanylityspaikalla.

Niiralan rajanylityspaikka on neljänneksi vilkkain rajanylityspaikka itärajalla. Henkilöliikenne kasvaa edelleen noin 5 %:n vuosivauhtia ja lähestyy miljoonaa vuonna 2010. Venäläisten osuus rajanylittäjistä nousee noin puoleen koko liikenteestä. Rajanylitysliikenteen arvioidaan koko itärajalla nousevan vuosikymmenen loppuun mennessä 1,5-2-kertaiseksi, joka voi vaikuttaa Niiralan kautta kulkevan liikenteen määrään ennakoitua enemmän.

Yleisen järjestyksen ja turvallisuuden ylläpitämiseksi Pohjois-Karjalan rajavartiosto voi hoitaa yksittäisiä, kiireellisiä poliisitehtäviä laissa säädetyllä tavalla. Pohjois-Karjalan rajavartiosto voi myös tarvittaessa antaa virka-apua poliisille ja muille viranomaisille. Pohjois-Karjalan rajavartiosto osallistuu tarvittaessa pelastustehtäviin omalla toiminta-alueellaan. Käytännössä tehtävät ovat maastoon kadonneiden etsimistä tai siellä avun tarpeessa olevien avustamista.

Keväällä 2010 on toteutettu Pohjois-Karjalan alueella HARVA-pilotointia. HARVA-pilotoinnin tarkoituksena on tukea prosessia, jonka tavoitteena on saada asianmukaisesti koulutetut ja kalustetut rajavartioston, poliisin ja tullin partiot ensivastetoimintaan kykeneviksi sekä turvata henkeäpelastavan ensiavun saaminen tapahtumapaikalle mahdollisimman nopeasti myös harvaan asutuilla alueilla. Lisäksi HARVA-pilotointiin kuuluu lähimmän partion hyödyntäminen, jonka tarkoituksena on tukea prosessia, jossa tavoitteena on saada ns. lähimmän partion periaate käytännössä toimivaksi ja

viranomaisten tiedonkulku sujuvaksi ml. hälytys- ja yhteistoimintaprosessit sekä tarvittavan informaation automaattinen välittäminen lähimmille soveltuvalla partioilla.

P-KR:n organisaatio muuttui 1.1.2010 siten, että pienet rajavartioasemat yhdistettiin Lieksan ja Ilomantsin kuntakeskuksissa sekä Tohmajärven Värtsilän kylässä sijaitseviksi rajavartioasemiksi. Lisäksi Niiralan rajatarkastusasema jatkaa toimintaansa omana yksikkönään. Uuden organisaation rajanvartiointitaktiikassa korostuvat liikkuvuus ja tekniikan hyödyntäminen. Rajavartioston tilannekeskus (TIKE) toimii 24/7-periaatteella rajavartioston esikunnassa Onttolassa.

Tulli

Tulli valvoo laillisia ja paljastaa laittomia tavaravirtoja ja kohdistaa niihin kansallisesti ja kansainvälisesti säädettyjä vero- ja kauppapoliittisia sekä muita toimenpiteitä. Tulli on palvelu- ja lainvalvontaorganisaatio, joka suojaa yhteiskuntaa torjumalla terveyteen ja turvallisuuteen sekä Suomen ja EU:n taloudellisiin etuihin kohdistuvia uhkia ja huumaus- ja muiden vaarallisten aineiden salakuljetusta sekä talousrikollisuutta.

Tullin päätehtävät ovat veronkanto- ja ulkomaankauppatehtävät sekä yhteiskunnansuojaaminen. Tulli suojaa yhteiskuntaa ja kansalaisia suorittamalla elintarvikkeiden ja kulutustavaroiden tuontivalvontaa sekä estämällä kiellettyjen tavaroiden ja aineiden tuontia ja vientiä sekä torjuu yhteistyössä muiden (PTR, poliisi-tulli-rajaa) viranomaisten kanssa kansallista ja kansainvälistä talous- ja muuta rikollisuutta.

Itäinen tullipiiri osallistuu Savo-Karjalan liikkuvan ryhmän toimesta myös "HARVA" projektiin (harvaan asuttujen alueiden yhteistyö). Niiralan tullin toimialueeseen kuuluu Pohjois-karjalan maakunta jonka alueella on Niiralan kansainvälinen rajanylityspaikka ja Ruhovaaran, Haapovaaran, Leminahon ja Inarin tilapäiset rajanylityspaikat.

Outokummun kaupungin keskushallinto

Kaupunginhallitus johtaa ja valvoo keskushallinnon toimintaa ja yhteen sovittaa sen ja kaupungin muiden toimielinten ja viranhaltijoiden toimintaa.

Kaupunginjohtaja toimii kaupungin henkilöstön ja hallintokuntien ylimpänä esimiehenä, joka vastaa kaupunkikonsernin johtamisesta yhteistyössä kaupungin luottamuselinten ja kaupunginjohtajan johtoryhmän kanssa.

Kaupungin keskushallinnon tehtävänä on johtaa konsernia strategisella ja operatiivisella tasolla sekä ohjata voimavarojen käyttöä ja kohdentamista.

Valmiussuunnittelua johtaa ja valvoo kaupunginjohtaja ja sitä ohjeistaa ja koordinoi kaupungin valmiussuunnittelun yhteyshenkilö, jona toimii tekninen johtaja. Valmiussuunnittelun yhteyshenkilö ohjeistaa myös valmiussuunnitelmien päivittämiseen liittyvät toimenpiteet sekä muodostaa tarvittaessa valmiussuunnitteluun liittyviä työryhmiä sekä huolehtii tarvittavan yhteistoiminnan järjestämisestä turvallisuusviranomaisien sekä muiden tahojen kanssa. Toimialajohtajat vastaavat oman toimialansa henkilöstön ohjeistamisesta sekä suunnittelun toteuttamisesta, koordinoinnista ja valvonnasta.

Outokummun kaupungin toimialat:

Outokummun kaupungin sosiaali- ja terveystoimen järjestämisestä vastaa Liperin kunta. Sosiaali- ja terveystoimen toiminta-ajatus on: ” Liperin kunnan sosiaali- ja terveydenhuollon tehtävänä on järjestää asukkaiden lakisääteiset sosiaali- ja terveydenhuollon palvelut hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen periaatteella. Työskentelytapamme on kuntalaisten omatoimisuutta ja toimintakykyä edistävää. Arvioimme toiminnan laatua ja tuloksellisuutta. Vertaamme niitä esim. kansallisiin ja alueellisiin palvelu- ja hoitosuosituksiin ja ohjelmiin sekä muihin palvelutuottajiin. Lisäämme kustannuskehityksen ennustettavuutta.”

Sivistyspalveluiden tehtävä on tarjota kuntalaisille erilaisia koulutus- ja harrastusmahdollisuuksia sekä mahdollistaa huoltajien työnteko tai opiskelu. Sivistyspalvelut järjestää päivähoidon, esi- ja perusopetuksen, lukiokoulutuksen, liikunta-, kulttuuri- ja nuorisopalvelut sekä Joensuun seudun yhteistyönä kirjastopalvelut, vapaan sivistystyön ja taiteen perusopetuksen. Lasten ja nuorten kasvua ja kehitystä pyritään tukemaan ongelmia ennaltaehkäisevällä otteella. Tiedon välittäminen harrastus- koulutus- ja työllisyysmahdollisuuksista on tärkeää sivistyspalveluissa. Lisäksi sivistyspalvelut tukee kulttuuri-, liikunta- ja nuorisjärjestöjen toimintaa.

Tekninen toimi huolehtii erilaisten teknisten palveluiden järjestämisestä ja toimintaedellytysten luomisesta eri hallintokunnille, elinkeinoelämälle ja kuntalaisille. Teknisen toimen tehtäviin kuuluu huolehtia sekä rakennettujen että rakentamattomien yleisten

alueiden hallinnasta ja käytöstä sekä julkisen kaupunkiympäristön suunnittelusta, rakentamisesta, hoidosta ja ylläpidosta, vesi- ja jätevesihuollosta sekä jätehuollosta. Seuraavista toiminnoista vastaavat kaupunkikonsernin tytäryhtiöt: energiahuollosta Outokummun Energia Oy, asuntojen vuokrauksesta Kiinteistö Oy Outokummun vuokratilat ja teollisuuskiinteistöjen isännöinnistä Outokummun seudun teollisuuskylä Oy. Konkreettisesti toimintaympäristö muodostuu kaikista kaupungin hallintaan kuuluvista rakennuksista, maa-alueista, kaduista, puistoista, leikki- ja liikunta-alueista sekä metsistä ja virkistysalueista. Outokummun toiminta-alueen luonteeseen vaikuttaa olennaisesti yksi keskittynyt keskusta-alue. Teknisen toimen toimenpiteillä voidaan merkittävästi vaikuttaa ihmisten elinympäristöön ja turvallisuuteen. Kyse on pitkälti julkisten yleisessä käytössä olevien rakennusten ja alueiden viihtyisyydestä sekä turvallisuudesta. Toimintaympäristön muodostumiseen vaikutetaan jo kaavoituksesta ja tontin luovutuksesta lähtien aina rakennushankkeiden valmistumiseen ja ylläpitoon saakka.

Kaupungissa toimivat järjestöt

Kaupungissa toimii lukuisia yhdistyksiä ja tahoja, jotka suunnittelevat ja toteuttavat turvallisuustyötä. Monet niistä tekevät ennaltaehkäisevää työtä. Useat yhdistykset ja muut toimijat tukevat poliisi-, pelastus- sekä sosiaali- ja terveystoimintaa näiden toimissaan. Tällaisia tehtäviä ovat muun muassa nuorisotyö, vanhusten auttaminen, kadonneiden henkilöiden etsintä, liikenteen ohjaus ja henkisen tuen antaminen.

Omatoiminen varautuminen

Pelastuslaissa säädetään, että rakennuksen omistaja ja haltija, teollisuus- ja liiketoiminnan harjoittaja, virasto, laitos ja muu yhteisö on toiminnassaan velvollinen ehkäisemään vaaratilanteiden syntymistä sekä varautumaan henkilöiden, omaisuuden ja ympäristön suojaamiseen vaaratilanteissa. Tämä suojaaminen tarkoittaa myös mahdollisia pelastustoimenpiteitä.

Tämän omatoimisen varautumisen tavoitteena on onnettomuuksien ennaltaehkäisy ja vahinkojen minimoiminen ennen kuin itse onnettomuustilanne pääsee syntymään. Tässä yhteydessä on syytä korostaa sitä, että vaikka monet viranomaiset toimivat aktiivisesti kaupunkilaisten arkiturvallisuuden edistämiseksi, on jokaisen yksittäisen ihmisen asenteilla ja toiminnalla suuri merkitys siihen, kuinka turvallinen asuinympäris-

tömme lopulta on. Yhteiskunta luo turvallisuudelle puitteet, mutta turvallisuusajattelun pitää olla osa yksittäisten ihmisten ja perheiden arkipäivää. Tämän edistämiseksi järjestetään erilaisille ryhmille turvallisuuskursseja.

Outokummun kaupungin alueella omatoimista varautumista ohjaa ja valvoo pelastuslaitos. Pelastussuunnitelma on yritysten ja yli viisi asuinhuoneistoa käsittävien taloyhtiöiden tärkein omatoimiseen varautumiseen liittyvä asiakirja ja siinä on syytä ottaa huomioon erilaisten onnettomuustilanteiden lisäksi myös yhteiskunnalliset häiriötilanteet. Pelastussuunnitelmat on pidettävä jatkuvasti ajan tasalla ja niiden tekemisestä raportoidaan pelastuslaitosta. Yksityishenkilöiden ei tarvitse tehdä pelastussuunnitelmaa, mutta omatoimista varautumista ei siitä huolimatta sovi unohtaa.

3 TOIMINTAYMPÄRISTÖ JA SEN MUUTTUMINEN

Outokummun kaupungin kokonaispinta-ala on 584,1 km² ja asukastiheys 13,2 asukasta neliökilometrillä. Outokummussa on keskustaajama ja maaseutumaisilla alueilla 4-6 toimivaa kyläyhteisöä. Toimipaikat ja palvelupisteet sijaitsevat kaupungin keskustassa, mistä johtuen palveluliikenneyhteyksien merkitys korostuu.

3.1 Väestö ja työllisyys

Vuoden 2009 lopussa Outokummun kaupungin asukasluku oli 7496 henkilöä ja työvoiman osuus väestöstä n. 43 %. Työvoimasta työllisiä oli 2572 henkilöä. Työpaikamäärältään suurimmat toimialat olivat teollisuus, yhteiskunnalliset palvelut sekä tukku- ja vähittäiskauppa. Työvoiman ulkopuolella olevan väestön määrä oli yhteensä 4247. Heihin luetaan lapset, koululaiset ja opiskelijat, varusmiehet ja siviilipalvelusmiehet sekä eläkeläiset. Työttömiä oli joulukuun 2009 lopussa 677 henkilöä, työttömyysaste oli 20,8 %. Outokummun kaupungin työttömyys on korkealla ja tilanne heikentyi erityisesti vuoden 2009 aikana.

Vuoden 2008 lopussa oli Outokummun kaupungissa yli 65-vuotiaita henkilöitä yhteensä 1667. Vuoden 2010 loppuun mennessä yli 65-vuotiaita henkilöitä on arvioitu olevan n. 1800 ja vuonna 2015 n. 2000. Yli 85-vuotiaiden määrä oli vuoden 2008 lopussa

1208 ja vuonna 2012 heitä on arvioitu olevan yhteensä runsas 1600 ja vuonna 2015 runsas 1900 henkilöä.

Päivähoitoikäisten lasten (0-6-vuotiaat) määrä oli vuoden 2009 lopussa 386. 0-6-vuotiaiden määrä on laskeva ja vuonna 2015 päivähoitoikäisiä on arvioitu olevan alle 350.

3.2 Infrastrukturi

Toimintaympäristöön vaikuttava merkittävin tekijä on ilmastossa tapahtuvat muutokset, joiden seurauksena äärimmäiset sääilmiöt lisääntyvät. Tulvat, veden pinnan kohoaminen ja myrskyt voivat aiheuttaa sekä vakavia onnettomuuksia että toimintahäiriöitä erilaisiin teknisiin järjestelmiin. Sähkön jakeluverkosta ja pääosin sähkön- ja lämmöntuotannosta huolehtii kaupungin tytäryhtiö Outokummun Energia Oy. Telekommunikaatioon liittyvät järjestelmät ovat yksityisten toimijoiden omistuksessa ja näiden järjestelmien kaatumisesta aiheutuvia riskejä on vaikea hallita.

Riskien hallitsemiseksi on tullut voimaan erilaisia uusia normeja ja määräyksiä, jotka toiminnassa on otettava huomioon. Toimintaympäristön suunnittelua ja rakentamista keskeisesti ohjaava lainsäädäntö muodostuu maankäyttö- ja rakennuslaista sekä sen nojalla annetuista asetuksista ja ohjeista. Ympäristön hallintaa ja ylläpitoa säätelee edellä mainittujen lisäksi hyvin merkittävästi muu lainsäädäntö, muun muassa ympäristönsuojelulaki, tieliikennelaki sekä laki kadun ja eräiden yleisten alueiden kunnossa- ja puhtaanapidosta. Tuoteturvallisuuslainsäädäntö asettaa omat vaatimuksensa toiminnan ylläpitäjille ennaltaehkäistä käyttäjiä mahdollisesti uhkaavilta vaaroilta, mutta toisaalta asettaa myös kuluttajille vaatimuksia noudattaa varovaisuutta, ottaa huomioon omat kyvyt, noudattaa ohjeita ja merkintöjä sekä ilmoittaa mahdollisista vaaratilanteista.

3.3 Kaupungin palvelurakenteet ja palvelutarpeet

Kunnalliset palvelurakenteet ja palvelutarpeet ovat muutoksessa. Voimakkaimmin palvelutarve kasvaa vanhusten palveluissa väestön ikärakenteen muuttuessa. Sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueella (Liperi-Outokumpu) on suunnitelmat palvelurakenteen uudistamisesta. Kaupungin on suuntauduttava palvelurakenteiden, tuotantotapojen ja prosessien kehittämiseen palvelujen laadun ja saatavuuden varmistamiseksi ja tuottavuuden parantamiseksi.

Työikäisten määrä kääntyy Suomessa laskuun jo 2010-luvun alussa. Outokummussa se on vähentynyt suhteellisesti vuodesta 2005 ja absoluuttisesti jo vuodesta 1985. Riittävän, osaavan ja ammattitaitoisen henkilöstön saanti erityisesti sosiaali- ja terveydenhuollon tarpeisiin on keskeinen haaste.

3.4 Yleinen turvallisuus

Poliisin arvion mukaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tila tulee Pohjois-Karjalassa ja Outokummussa säilymään kohtalaisen vakaana tulevina vuosina. Rikosten kokonaismäärä tulee vähenemään ja yhtenä syynä tähän on väestön ikääntyminen; ikääntyneet ihmiset syyllistyvät rikoksiin ja joutuvat rikosten uhreiksi harvemmin kuin aktiivi-iässä olevat ihmiset.

Väestön ikääntyminen aiheuttaa kuitenkin jonkin verran yksilöllisen turvattomuuden tunteen lisääntymistä. Ihmiset saattavat kokea ikääntyessään ympäristönsä entistä turvattomampana, vaikka turvallisuuden todellisessa tasossa ei olisikaan tapahtunut muutoksia huonompaan.

Väkivaltarikollisuus Suomessa on korkeampi verrattuna muihin läntisiin maihin. Vastaavasti Itä-Suomessa väkivaltarikollisuus suhteutettuna on muuta maata korkeampi. Erityisesti väkivaltakäyttäytyminen ja väkivaltarikokset yleisillä paikoilla ovat poliisin rikollisuustilastojen mukaan vähenemässä muualla Pohjois-Karjalassa, mutta Outokummussa lisääntyneet. Sen sijaan yksityisillä paikoilla, esimerkiksi perheissä tapahtuva väkivaltarikollisuus on jopa lievästi lisääntymässä muuallakin. Perheväkivalta on tyypillinen toistuva rikos. Se kohdistuu pääasiassa naisiin ja on luonteeltaan keskimääräistä vakavampaa ja toistuvaa. Väkivaltarikollisuuteen liittyy alkoholin käyttö ja

huumausainekulttuuri. Väkivaltarikosten uhrin ja tekijät ovat usein päihtyneitä sekä usein monin tavoin syrjäytyneitä.

Koko maan kattava turvallisuustutkimus tehtiin vuonna 2009 kolmannen kerran. Aiemmin turvallisuustutkimus on tehty vuosina 2006 ja 2003. Vuonna 2009 Pohjois-Karjalan poliisilaitoksen alueella suoritettu turvallisuustutkimuksesta on poimittu kaksi taulukkoa, jotka kuvaavat turvattomuuden tunnetta asuinalueella ja turvattomuuden tunnetta keskustassa. Turvattomuuden tunne asuinalueella ja keskustassa - taulukoissa esitellään jonkinasteista turvattomuutta kokevien % osuudet. Taulukoista on nähtävissä, että Outokummun osalta turvattomuutta kokevien osuus sekä haja-asutusalueella että keskustassa on lisääntynyt vuoden 2006 turvallisuustutkimuksen tulokseen verrattuna. Taulukot alla.

Turvattomuuden tunne asuinalueella

	2003	2006	2009	Muutos (06-09)	Poikkeama poliisilaitoksen keskiarvosta vuonna 2009
146 Ilomantsi	13,2	5,4	6,1	-0,7	5,0
167 Joensuu	19,6	18,5	15,2	3,3	7,3
276 Kontiolahti	12,0	6,8	7,6	-0,8	4,9
426 Liperi	13,1	5,0	12,1	-7,1	4,2
309 Outokumpu	19,4	7,5	15,3	-7,8	4,3
607 Polvijärvi	3,2	12,5	15,4	-2,9	3,4
248 Kesälahti	30,8	0,0	0,0	0,0	11,9
260 Kitee	14,5	4,8	10,3	-5,5	1,7
707 Rääkkylä	7,7	0,0	3,0	-3,0	8,9
848 Tohmajärvi	14,8	0,0	2,6	-2,6	9,3
176 Juuka	15,4	10,0	3,2	6,8	8,9
422 Lieksa	7,4	7,8	11,6	-3,8	0,4
541 Nurmes	12,2	8,3	8,8	-0,5	7,1
911 Valtimo	9,1	8,3	11,8	-3,4	0,2
8480 Pohjois-Karjala	15,6	11,7	11,9	-0,2	0,0
Koko maa	16,5	12,9	15,8	-2,9	-3,9

Turvattomuuden tunne keskustassa

	2003	2006	2009	Muutos (06-09)	Poikkeama poliisilaitoksen keskiarvosta vuonna 2009
146 Ilomantsi	25,7	17,6	15,6	2,0	8,6
167 Joensuu	34,3	35,2	30,6	4,6	-6,3
276 Kontiolahti	22,5	21,6	18,5	3,1	5,8
426 Liperi	19,6	20,8	21,1	-0,2	0,7
309 Outokumpu	21,4	15,8	25,0	-9,2	-6,7
607 Polvijärvi	6,9	17,4	33,3	-15,9	-9,1
248 Kesälahti	46,2	0,0	5,9	-5,9	18,4
260 Kitee	30,0	23,8	23,0	0,8	1,3
707 Raakkylä	16,7	7,1	3,8	3,3	20,4
848 Tohmajärvi	18,2	4,3	3,2	1,1	21,0
176 Juuka	29,2	24,1	12,7	11,4	11,5
422 Leksä	25,0	24,7	21,3	3,4	3,0
541 Nurmes	20,0	22,2	15,2	7,1	9,1
911 Valtimo	36,4	25,0	18,8	6,3	5,5
8480 Pohjois-Karjala	28,2	26,6	24,3	2,4	0,0
Koko maa	33,8	30,6	34,6	-4,0	-10,3

Tämän suunnitelman liitteenä 1 on tilasto poliisin tietoon tulleesta rikollisuudesta Outokummussa v. 2009.

Pohjois-Karjala on muuttotappioaluetta, jolle tunnusomaista on väestön väheneminen ja keskittyminen taajama-alueille. Tämä aiheuttaa myös pelastustoimen operatiivisten palveluiden tarpeen siirtymisen yhä enemmän näihin taajamiin ja niiden lähiympäristöön. Väestön keskittyminen keskustajamiin vaikeuttaa sopimushenkilöstön rekrytointia harvaan asutuilla alueilla ja sitä kautta voi vaikuttaa myös pelastuslaitoksen palvelutasoon. Erityisesti harvaan asutuilla alueilla ennaltaehkäiseviä toimia syrjäytyneiden osalta on entisestään lisättävä. Viranomaisyhteistyö tulee lisääntymään ja tiivistymään poliisin, rajavartioston ja pelastuslaitoksen välillä harvaan asutuilla alueilla.

Tapaturmat ovat suomalaisten neljänneksi yleisin kuolinsyy. Koti- ja vapaa-ajan tapaturmissa on viime vuosina kuollut noin seitsemän kertaa enemmän ihmisiä verrattuna liikenteessä kuolleiden määrään. Tulevaisuuden uhkana on, että koti- ja vapaa-ajan tapaturmien määrä lisääntyy edelleen.

Suuronnettomuuksiin liittyvät riskit ovat aikaisempaa suurempia. Erityisen merkittäviä suuronnettomuusriskejä ovat sään ääri-ilmiöiden aiheuttamat laajat myrskytuhot, nopeasti kehittyvä, laaja vaarallisten aineiden onnettomuus asutuskeskuksessa sekä laaja energiahuollon katkos. Pelastuslaitoksen riskianalyysi- ja valmiussuunnittelussa

on huomioitu suuronnettomuusriskien kasvaminen. Suuronnettomuussuunnitelma on päivitetty vuoden 2009 aikana.

Outokummun kaupungissa oli vuoden 2009 aikana pelastustoimen hälytystehtäviä yhteensä 228. Määrä on viimeisen viiden vuoden aikana pysynyt lähes samalla tasolla. Tulevaisuudessa on odotettavissa hienoista kasvua tehtävämäärässä johtuen lähinnä tehtäväkentän laajentumisesta. Vuoden 2009 aikana Outokummun kaupungissa oli yhteensä 1580 sairaankuljetustehtävää. Ensihoitotehtävien lukumäärät ovat olleet tasaisessa nousussa viime vuosien ajan. Lähitulevaisuudessa on odotettavissa, että sairaankuljetustehtävien määrä on nousujohteinen. Tähän osaltaan vaikuttaa väestön ikääntyminen ja toisaalta terveystoimen rakennemuutokset, jolloin päivystysalueet laajenevat ja päivystystoiminta keskittyy suurempiin keskuksiin.

Nykyään yhä lisääntyvä ongelma on vanhusten hyväksikäyttö ja yksin asuviin vanhuksiin kohdistuva väkivallan uhka.

Pohjois-Karjalan rajavartioston arvion mukaan rajaturvallisuustilanne säilyy P-K:n alueella vakaana ja korostuu erityisesti viranomaisten välinen yhteistoiminta kansalaisten turvallisuustarpeisiin vastaamiseksi. Merkittävimmät tekijät rajaturvallisuuteen ovat rajat ylittävä rikollisuus ja sen tuomat uhkat, itäliikenne Suomen tiestöllä, laitton maa-hantulo ja Venäjän rajavartiopalvelun kyky vastata rajavalvonnastaan. Lisäksi kansalaisiin vaikuttavina tekijöinä ovat tieliikenteen riskitekijät rajanylitykseen liittyen (ajoneuvojen kunto ja kuljettajien ajokunto). Turvallisuus rajanläheisyydessä on haaste viranomaisille ja toimintaympäristön muutokset ovat aiheuttaneet sen, että Rajavartiolaitoksen merkitys turvallisuusviranomaisena rajan läheisyydessä on lisääntynyt. Keskeistä on saada kuhunkin tarpeeseen soveltuva ja toimivaltainen viranomaisapu mahdollisimman nopeasti tapahtumapaikalle.

3.5 Lapset ja nuoret

Lapsiperheistä suuri osa voi paremmin kuin koskaan, mutta toisaalta huonosti voivien lasten, nuorten ja lapsiperheiden ongelmat ovat syventyneet ja monimutkaistuneet viime vuosien aikana. Lasten ja nuorten psyykkiset ongelmat ovat kasvussa ja tämä näkyy lastensuojelun ja erityisopetuksen tarpeen kasvuna.

Lapsiperheiden moniammatillinen tuki sekä lasten ja nuorten osallisuuden edistäminen ja syrjäytymisen ehkäiseminen ovat keskeiset asiat. Ennaltaehkäisevän työn merkitys korostuu. Koulutuksen ja työelämän uran löytäminen ei ole enää itsestään selvyyttä. Ammatillisen koulutuksen Pohjois-Karjalassa keskeyttää noin 8 prosenttia ja kokonaan vaille koulutuspaikkaa jäävien määrä on kasvanut.

Alla oleva tilasto osoittaa ne rikokset, joihin alle 18-vuotiaat nuoret pääasiassa syyllistyvät. (Lähde PolStat)

Alle 15-vuotiaiden ja 15-17 –vuotiaiden tekemät rikoslakirikokset 2007-2009

Ilmoitettu epäilty rikoksina	Outokumpu					
	2007		2008		2009	
	alle 14v	15-17v	alle 14v	15-17v	alle 14v	15-17v
Rikoslakirikokset	23	56	17	47	12	31
Alkoholirikokset	0	5	0	3	0	1
Liikenne rikkomukset	2	33	0	23	3	15
Muut rikokset	0	7	0	2	1	0
YHTEENSÄ	25	101	17	75	16	47

3.6 Monikulttuurisuus

Outokummussa on pysyvästi kirjoilla noin 170 maahanmuuttajataustaista henkilöä. Ulkomaalaisia opiskelijoita on kaupungissa vuosittain muutamia kymmeniä. Joensuun seudulla maahanmuuttajien määrä kasvaa ja maahanmuuttajien palvelujen ja väestön asennekulttuurin kehittämiseen tulee löytää niin resursseja kuin toiminnallisia menetelmiäkin. Maahanmuuttajapalveluita järjestävät lukuisat eri tahot ja eri toimijoiden yhteistyö ja tiedonkulku on tärkeää.

3.7 Päihteiden käyttö

Outokummussa alkoholijuomien myynti, rattijuopumustapaukset ja päihtyneiden säilöönottojen määrät ovat olleet pitkään muun maan ja koko Itä-Suomen läänin keskiarvoa huomattavasti suurempia. Runsas alkoholinkäyttö aiheuttaa usein henkilökohtaisia turvallisuus- ja terveysriskejä sekä lähipiiriin pahoinvointia fyysisen väkivaltaisuu-

den ja pelon tunteiden lisääntyessä. Hyvinvoinnin ongelmat ja palvelujen vajeet ovat syventyneet erityisesti päihde- ja mielenterveysongelmaisilla sekä osalla lapsista ja nuorista. Nuorten osalta alkoholin käyttö näyttäisi lisääntyneen hieman vuoden 2008 kouluterveyskyselyn tietojen mukaan. Noin 16 % 8-9-luokan oppilaista juo itsensä tosi humalaan vähintään kerran kuukaudessa, kun vuoden 2006 kyselyssä vastaava luku oli 13%. Toisaalta vuonna 2000 osuus oli vielä 24 %.

Alkoholin käyttö yleisissä anniskeluravintoloissa näyttää jonkin verran vähentyneen erityisesti taloudellisen taantumana aikana. Tämän seurauksena yksityisillä paikoilla alkoholin käyttö sen sijaan lisääntyy, mikä ennakoii puolestaan sitä, että perhe- ja läheisväkivallan määrät tulevat lisääntymään. Perheväkivalta ja erityisesti nuorten häiriökäyttäytyminen ovat ainakin osin seurausta joidenkin yksilöiden kokemasta tai todellisesta syrjäytymisestä yhteiskunnan ulkopuolelle.

Huumausainerikollisuuteen liittyy poikkeuksetta kytkös omaisuusrikoksiin. Omaisuusrikoksilla pyritään ainakin osittain rahoittamaan omaan käyttöön hankittujen huumeiden rahoitusta. Mm. polkupyörät, kannettavat tietokoneet ja muu vastaava helposti saatava ja rahaksi muutettava omaisuus kiinnostaa huumerikollisia. Outokummussa omaisuusrikokset, pahoinpitelyt ja huumausainerikokset vähenivät viimeisen vuoden aikana. Yhden vuoden perusteella ei suunnan pysyvistä muutoksista voi puhua, koska pienellä paikkakunnalla tilastoihin vaikuttaa puoleen tai toiseen jopa yhden rikoksia tekevän poissaolo tai läsnäolo.

Outokummussa myymälävarkaudet näyttelevät merkittävää osaa varkausrikosten kokonaismäärässä. Tilastojen mukaan myymälävarkauksien osuus on jopa n 30 % varkausrikosten kokonaismäärästä.

Käyttörikosten osalla kysymys on omaan käyttöön hankitusta tai kasvatetusta huumausainemäärästä, jota käytetään viikoittain erilaisissa tilanteissa. Löydetyt ainemäärät ovat pieniä. Viimevuosina on huumausaineen kotikasvatus lisääntynyt myös Outokummussa.

3.8 Liikenneturvallisuus

Matkailun ja kaivostoiminnan kehittäminen tulee lisäämään liikennettä, mikä tulee ottaa huomioon kaavoituksessa ja liikenneväylien suunnittelussa. Outokummun uusi liikenneturvallisuussuunnitelma valmistuu vuonna 2011.

4 TURVALLISUUSSUUNNITELMA VUOSILLE 2010–2015

Työryhmä on määritellyt painopistealueet, jotka esitetään seuraavaksi. Suunnitelmas-
ta on tarkoituksella rajattu vähemmälle huomiolle yritys- ja tietoturvallisuus. Tämän
turvallisuussuunnittelun yhteydessä on pyritty vaikuttamaan yleiseen turvallisuuteen,
jotta yrityksillä on turvalliset puitteet harjoittaa toimintaa. Yritysten on itse osaltaan
huolehdittava sisäisestä turvallisuudesta ja tarvittavien suunnitelmien ylläpidosta.

Tietoturvallisuutta on käsitelty tarkemmin kaupungin valmiussuunnitelman yleisessä
osassa. Teleoperaattoreilla ja sähköyhtiöillä on omat varautumisvelvoitteensa, joilla
pyritään turvaamaan kriittisten toimintojen jatkuvuus. Outokummun kaupunki ostaa
tietohallinnon tehtävät Pohjois-Karjalan Tietotekniikkakeskus Oy:ltä, joka tältä osin
vastaa valmiussuunnittelusta.

4.1 Rakennettu ympäristö

Ympäristön turvallisuus on yksi keskeinen yhdyskuntasuunnittelun tavoite. Ympäris-
tössä ei tulisi olla alueita, joissa liikkumista ja oleskelua kartetaan rikoksen kohteeksi
joutumisen pelossa. Myös liikenneonnettomuuksia voidaan ehkäistä hyvällä yhdys-
kuntasuunnittelulla.

Leikkipuistoihin liittyy erilaisia tapaturmariskejä kuten putoamis- ja kaatumisriskit sekä
lasten karkaamiseen liittyvät riskit. Riskejä voidaan pienentää hyvällä suunnittelulla ja
leikkialueiden sijoittelulla. Leikkialueiden tulisi olla näkyvillä paikoilla ja hyvin valaistu-
ja, jolloin ne eivät houkuttele asiattomaan oleskeluun ja ilkivaltaan. Leikkipaikkojen
rakentamisessa otetaan huomioon leikkipaikkojen turvallisuutta koskevat määräykset.
Vastuu lasten valvonnasta ja välineiden asianmukaisesta käytöstä on lasten van-
hemmilla/ hoitajilla.

Tutkimukset osoittavat, että turvattomaksi ja epäsiistiksi koettu ympäristö lisää rikosten, onnettomuuksien ja tapaturmien todennäköisyyttä. Puistoissa ja yleisillä alueilla turvallisuuteen voidaan vaikuttaa sekä kunnossapito- että puhtaanapitotoimilla. Roskaamisesta aiheutuvia erityisiä riskejä ovat muun muassa huumeruiskut.

Ilmaston lämpeneminen tuo tulleessaan aivan uudenlaisia riskejä. Talvien leutoneminen ja sääolojen vaihtelu on jo nyt muuttanut totuttua liikkumisympäristöä.

Liukastumis- ja kaatumistapaturmien riski kasvaa sääolosuhteiden vaihtelun lisääntyessä. Kevyenliikenteen väylien sekä tie- ja piha-alueiden kunnossapidossa joudutaan entistä enemmän panostamaan liukkaudentorjuntaan turvallisuuden parantamiseksi. Lumien pudottaminen katolta tulee entistä tärkeämmäksi. Väestön ikääntyminen lisää myös kaatumistapaturmia ja kulkuväylien esteettömyyden merkitys korostuu entisestään.

Muita mahdollisesta sääolojen muuttumisesta johtuvia riskejä ovat tulvariskit. Tulvariskit osataan ottaa jo huomioon kaavoituksessa ja rakennusvalvonnassa uusien rakennusten osalta. Alimpia rakentamiskorkeuksia on tarkistettu ja viranomaisyhteistyötä tehdään ympäristökeskuksen kanssa. Uusimmat suositukset alimmiksi rakennuskorkeuksiksi ovat vuodelta 2006 ja niissä varautuminen on hyvää. Ongelman muodostavat vanhat alueet, joihin kohdistuvat riskit on otettava huomioon valmiussuunnittelussa. Riskialttiita alueita ovat lähellä ranta-alueita sijaitsevat alueet sekä vanhat rakennetut alueet, joilla on vielä sekaviemäröintijärjestelmä.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittarit
Tapaturmat leikkipaikoilla	Uusien alueiden sijoittamisessa otetaan liikenneturvallisuus huomioon jo kaavoitusvaiheessa Suunnitelmat ja toteutus täyttävät turvallisuusmääräykset Leikkipuistojen käytön turvallisuus: - säännölliset välineiden tarkastukset - korjaustoimet	tekniset palvelut / kaavoitus, puistojen ylläpito Käyttäjät / käyttäjien ilmoitukset havaituista puutteista tärkeitä	jatkuvaa 4 krt/ vuosi	vahinkoilmoitukset tarkastusraportit toteutetut korjaustoimenpiteet

	- aitaaminen vilkkaiden väylien äärellä - infotaulujen asentaminen			
Tapaturmat ulkoliikuntapaikoilla	Ulkoliikuntapaikkojen turvatarkastukset ja infotaulujen asentaminen valittuihin kohteisiin	liikuntatoimi/tekniset palvelut	2010-	vahinkoilmoitukset toimenpiteet
Tapaturmat retkeilyreiteillä	Retkeilyreittien hoitosuunnitelmat ja kunnossapito Infotaulujen asentaminen tärkeimmille tauko- ja pysäköintipaikoille	matkailutoimi, tekniset palvelut / puistot ja muut yleiset alueet	2011-	vahinkoilmoitukset tehdyt toimenpiteet
Tulvavahingot	valmiussuunnitelmien päivittäminen tulvariskikohteiden osalta ja sekaviemärijärjestelmien muuttaminen erillisviemäreiksi	tekninen toimi, riskialttiit laitokset tekniset palvelut, vesi- ja viemärlaitos	2010- toimenpiteet sovitetaan taloudellisiin resursseihin	valmiussuunnitelma päivitetty toteutetut kohteet vahinkoilmoitukset
Omaisuus- ja henkilövahingot yleisillä alueilla	riskialttiiden kohteiden kartoittaminen => korjaustoimien suunnittelu ja toteutus (esim. valaistus, näkemäalueet) yleisten vene- ja uimarantojen infotaulujen asentaminen.	kartoitus yhteistyössä tekniset palvelut, poliisi, pelastuslaitos tekniset palvelut, pelastuslaitos	kartoitus jatkuvaa toimenpiteet sovitetaan taloudellisiin resursseihin	tilastot tehdyt toimenpiteet
Liukastuminen ja kaatuminen kadulla	toimenpiteet esteettömyyden parantamiseksi, vanhusväestön kannalta keskeisten kohteiden ja reittien kartoittaminen, kellolosuhteiden mukainen varustautuminen	tekniset palvelut, sosiaali- ja terveystoimi	kartoittaminen jatkuvaa toteutus vaiheittain taloudellisten resursseihin	vahinkoilmoitukset tehdyt toimenpiteet
Talousveden saataavuus	Vedenotto on hajautettu usealle pohjavesialueelle verkostoveden laadun seuranta hyväksytyt tutkimusohjelman mukaisesti	Vesi- ja viemärlaitos vesi- ja viemärlaitos	veden laatua pohjavesialueilla seurataan jatkuvasti ja verkoston saneeraaminen määrärahojen puitteissa jatkuva seuranta	näytetulokset

Viemäreiden tulviminen ja hygieniatason lasku jäteveden puhdistuksen osalta	jätevedenjohtaminen mahdollisimman häiriöttömästi ja lupaehtojen mukainen puhdistus	vesi- ja viemärilaitos	viemäriverkoston saneeraaminen määrärahojen puitteissa	vahinkoilmoitukset puhdistustulokset
jätehuollon häiriintyminen	Jyrin käsittelyaseman hoito lupaehtojen mukaisesti.	tekniset palvelut/ jätehuolto	toimintaa kehitetään määrärahojen puitteissa	purkuvesien näytetulokset ja häiriöilmoitukset
Sähkön toimitus	pääsyötö ja siirto-ohdot on rakennettu rengasjohdoiksi. Lisäksi on P-K:n sähkön kautta 3 varasyöttöpaikkaa	Outokummun Energia Oy	verkoston huoltoa tehdään hyväksytyin aikataulun mukaisesti	tehdään raportit: - verkostoviat - sähköasematarkastukset - linjojen raivaustyöt ym.
Kaukolämmön saatavuus	Kaksi kpl kiinteän polttoaineen kattiloita ja lisäksi raskaspolttoöljykattilat. Varalla 3 kpl varalämpökeskusta	Outokummun Energia Oy	Verkostoa saneerataan määrärahojen puitteissa jatkuvasti	vahinkoilmoitukset

4.2 Kaupunki- ja palvelurakenteiden muutokset

Poliisipalvelujen keskittyminen maakuntakeskukseen ja pitkät välimatkat voivat aiheuttaa kuntalaisissa turvattomuuden tunnetta (mm. pelastus- ja poliisipalvelut). Sisäasianministeriön kesällä 2009 asettama HARVA-projekti pyrkii osaltaan löytämään parhaita käytänteitä ja uusiakin avauksia harvaan asuttujen alueiden viranomaistoiminnan laadukkaaksi ja tehokkaaksi järjestämiseksi. HARVA-projektiin osallistuvat ensimmäisessä vaiheessa Pohjois-Karjalan alueella mm. poliisi, tulli, pelastuslaitos, hätäkeskus ja rajavartiosto.

Perhe, sukulaiset ja ystävät muodostavat meille kaikille turvaverkoston, yhteisön jota kautta luomme yhteisöllisyyttä. Esimerkiksi työpaikalla oleva työyhteisö, naapurit tai toimivat lähipalvelut ovat luomassa yhteisöllisyyden tunnetta. Yhteisöllisyyttä voidaan tukea esimerkiksi asukastoiminnan sekä kyläyhdistysten/-toimikuntien avustamisen kautta. Sosiaalisen verkon katoaminen luo syrjäytymistä. Samalla ongelmia alkaa yhä helpommin kasaantua ja tästä on enää lyhyt matka rikoskierteeseen, josta poispää-

seminen on hankalaa. Tätä varten on viranomaisten välillä oltava toimivaa ja tehokasta yhteistyötä, jolloin saataisiin syrjäytymisvaarassa olevia tavoitettua ajoissa.

Väestön ikääntyminen kaupungin haja-asutusalueella aiheuttaa haasteita pelastustoimelle ja poliisille. Poliisin palvelujen turvaamisesta on huolehdittava palvelujen keskittyessä Joensuuhun. Avuntarve kasvaa yleensä iäkkään väestön keskuudessa. Avun viivästyminen voi pahimmillaan aiheuttaa hengenvaaran. Avun saaminen oikeaan paikkaan mahdollisimman nopeasti edellyttää sekä ajantasaisia osoitejärjestelmiä että katujen ja teiden kulkukelpoisena säilymistä myös harvaanasutuilla haja-asutusalueilla.

4.3 Ikääntyvä väestö

Ikääntyminen aiheuttaa yleensä monia turvallisuuteen vaikuttavia muutoksia: tasapaino ja lihasvoimat heikkenevät, sairaudet lisääntyvät. Samalla aktiivisuus vähenee. Ikääntyvän väestön suuri turvallisuuden uhka on kaatuminen, joka tapahtuu yleensä tutussa ympäristössä. Kaatumiset vaikeuttavat pitkään omatoimisuutta ja johtavat usein avun tarpeeseen tai jopa pysyvän ympärivuorokautisen hoivan tarpeeseen. Tulee huolehtia mahdollisuuksista fyysisen kunnon ylläpitämiseen, jolla ehkäistään edellä mainittuja ongelmia.

Liukastumisia, kaatumisia, putoamisia ym. tapaturmia voidaan ehkäistä ennakoimalla riskit. Ikäihmisten osalta merkityksellistä on eri tahojen yhteistyö: omaiset, palotarkastaja, nuohooja, kotikäyntityötä tekevä kunnallinen tai yksityisen yrityksen henkilöstö tai taloyhtiön suojele- tai huoltohenkilöstö. Kaikki voivat opastaa osaltaan turvallisuuden ylläpitämistä tai lisäämistä mm. ulkona ja sisällä liikkumisessa, kulkureittien ja portaiden selkeyttämisen, valaistuksen, turvallisten pesutilojen, sähkölaitteiden ja paloturvallisuuden ym. suhteen.

Ikääntyvistä pieni osa, noin 12–14 % on kotona annettavan palvelun piirissä. Mutta vanhuspalveluiden tarjoamien ennakoivien kotikäyntien avulla tavoitetaan myös muita, kunakin vuonna 75 vuotta täyttäneitä outokumpulaisia. Näillä kuntalaisille vapaaehtoisilla kotikäynneillä huomioidaan myös turvallisuus. Käyntien tavoitteena on tukea kotona asumista ja saada tietoa kotona asuvien ikääntyvien henkilöiden tilanteesta ja tarpeista palvelujen suunnittelua sekä kehittämistä varten. Opastusta turvallisuuteen voi saada myös ikääntyvien neuvontakeskuksesta.

Sosiaalinen toiminta ja osallistuminen mm. omien asioiden hoitamiseen ylläpitävät vireyttä ja sitä kautta edistävät terveyttä ja hyvinvointia. Turvallinen, esteetön ympäristö ja kulkuväylät valaistuksineen edesauttavat turvallisuuden tunnetta ja uskaltamista lähtemään liikkeelle ja eri tapahtumiin. Hissien rakentaminen vanhoihin kerrostaloihin lisäksi huomattavasti niissä asuvien vanhusten ja vammaisten elämän laatua ja osallistumista kodin ulkopuoliseen elämään. Valtion tukemat linja-autovuorot vähenevät edelleen, mutta kaupungin ostamat koulubussit ovat kuntalaisille avointa joukkoliikennettä. Muun asiointiliikenteen järjestämismahdollisuuksien selvittäminen on kaupungin vuoden 2010 talousarvion tavoitteissa.

Ikärakenteen muutoksen vaatimia vanhustalouden kehittämistoimia linjataan mm. vuonna 2009 hyväksytyssä vanhustaloustrategiassa.

Ympäristön parantamisen lisäksi keskeisiä keinoja ovat liikuntakyvyn edistäminen, ravitsemusneuvonta, sairauksien ja toimintavajavuuksien hoito, kuntoutus ja lääkityksen tarkastaminen. Taloyhtiöiden tulee kiinnittää huomioita paloturvallisuuteen ja huomioida myös osaltaan väestön ikääntymisen vaikutuksia suunnitelmissaan.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittarit
palvelut/palvelujen saatavuus eivät vastaa palvelutarpeita	palveluverkkoselvityksien tekeminen	kaupunginhallitus ja eri toimialojen lautakunnat	2010- jatkuvaa	hyväksytyt palveluverkkoselvitykset, asukaskyselyt
avun saamisen viivästyminen	osoitejärjestelmän jatkuva ajan tasalla pitäminen, tiedottaminen,	tekninen toimi,	osoitejärjestelmän päivittäminen jatkuvaa	kaikilla kiinteistöillä on osoitteet
	pelastuslaitoksen palvelutasopäätös	pelastuslaitosliikelaituksen johtokunta	palvelutasopäätös tarkistetaan 4-vuoden välein	palvelutasopäätöksen mukainen toiminta ja raportointi
Syrjäytyminen	asukasyhdistys- ja kylätoiminnan ja järjestöjen aktivoiminen ja tukeminen	keskushallinto, tekninen toimi, vapaa-aikatoimi, järjestöt	2010-	järjestöjen lukumäärä
tietämättömyys miten voi lisätä henkilökohtaista turvallisuutta ikääntymisen myötä	ennakoivat kotikäynnit ja kotihoito: annetaan tietoa miten ehkäistä kotitapaturmia, vanhustalouksen henkilöstön koulutus	sosiaali- ja terveystoimi, järjestöt, pelastuslaitos.	2010- jatkuvaa	ennakoivien kotikäyntien lukumäärä, yksin asuvat 75 vuotta täyttäneet (% vastaavan ikäisestä asuntoväestöstä), valitustilastot

kotien sisä- ja ulkotilojen kunto	korjausrakentaminen, kodin ympäristön muuttaminen turvallisemmaksi	taloyhtiöt/hallitus, asuntotoimi, sosiaali- ja terveystoimi		korjaus- ja hissiavustushakemusten lukumäärät
liikuntakyvyn heikkeneminen	terveys- ja liikuntapalvelujen saataavuus, seniorikortit	liikuntatoimi, sosiaali- ja terveystoimi		seniorikorttihakemusten lukumäärät
yksin asuvilla uhka joutua rikosten uhriksi	turvallisuusinfot	poliisi	jatkuvaa	rikostilastot kyselyt

4.4 Lapset ja nuoriso

Valtion lapsi- ja nuorisopoliittisen kehittämissuunnitelman strategiset painopisteet korostavat ennaltaehkäisevän työn merkitystä korjaaviin toimenpiteisiin nähden, palvelujärjestelmän toimivuutta elämän siirtymä-, muutos- ja kriisivaiheissa, varhaista puuttumista ja tukea orastaviin ongelmiin, moniammatillista toimintaa ja osaamisen turvaamista.

Outokummun kaupungin ja Liperin kunnan lasten- ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaa valmistellaan vuonna 2008 laaditun lasten ja nuorten hyvinvoinnin polun pohjalta. Hyvinvointisuunnitelma toimii myös uuden lastensuojelulain edellyttämänä kaupungin lastensuojelun suunnitelmana. Uudessa lastensuojelulaissa painotetaan ehkäisevää lastensuojelutyötä jonka tekemiseen tarvitaan monialainen verkosto, jolla voidaan edistää lasten- ja nuorten tervettä ja turvallista kasvu ympäristöä.

Lasten ja nuorten palveluissa pyritään jatkuvasti lisäämään ennaltaehkäisevän työn osuutta niin sosiaali- ja terveystoimissa Liperin ja Outokummun yhteistoiminta-alueella kuin Outokummun kaupungin vastuulla olevissa sivistyspalveluissa. Lasten ja nuorten asioissa on tärkeää löytää ne hoito- ja tukijärjestelmät, jotka kunkin nuoren kohdalla parantavat hänen elämänlaatuaan ja elinolosuhteita.

Lasten ja nuorten rikoskierteen katkaisussa on tärkeää nopeat ja riittävät toimenpiteet, joiden kautta nuori voi kokea yhteiskunnan selkeän väliintulon ja puuttumisen sekä samalla löytää tarjotut tukitoimenpiteet. Outokummussa jo vuosia toiminut verkosto (poliisi, seurakunta, nuorisotoimi, koulut, sosiaali- ja terveystoimi) pyrkii osaltaan ennaltaehkäisevään työhön varmistamalla tiedonkulkua toimijoiden kesken. Outokummun nuorisotalolla toimivat Joensuun nuorisoverstas ry:n työpajatoiminta sekä

PKKY:n Nuorten tuki –hanke pyrkivät omalta osaltaan ehkäisemään nuorten syrjäytymistä.

Lasten osalta tärkeää on tarjota riittävästi kouluajan ulkopuolista harrastetoimintaa (aamu- ja iltapäivätoiminta, kerhot jne.). Nuorten kohdalla harrastusten ja toimitilojen puute voi johtaa turvallisuusriskejä aiheuttavien lieveilmiöiden lisääntymiseen (ilkivalta, päihteiden käyttö). Tekemisen puutteeseen voidaan vaikuttaa tuottamalla edullisia, erilaisia nuorten omaa aktiviteettia tukevia palveluja. Järjestöjen ja vapaaehtoisten toiminta on tärkeä osa palvelujen tuottamista.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
riittämätön toiminnan turvallisuus	koulujen ja päiväkotien turvallisuuskansoiden päivitys	sivistyspalvelut/rehtorit ja päiväkotien johtajat	jatkuvaa	kaikilla kouluilla ja päiväkodeilla päivitetty suunnitelmat
ongelmien kasaantumiskehitys yhä useamman lapsen kohdalla	ennaltaehkäisevän työn kehittäminen	sivistyspalvelut, sosiaalitoimi, verkosto, Ensikoti ry	jatkuvaa	huostaan otettujen lasten määrä
syrjäytyminen	aamupäivä-, iltapäivä- ja muun kerhotoiminta	koulutoimi, nuorisotoimi Ensikoti ry	jatkuvaa	aip –toimintaan ja kerhoihin osallistujien lukumäärä
	nuorten osallisuus ja vaikuttaminen	nuorisotoimi, koulutoimi	jatkuvaa	aktiivisesti toimivat oppilaskunnat ja nuorisoneuvosto
	työpajatoiminta	nuorisotoimi, Joensuu nuorisoverstas ry	jatkuvaa	toimintaan osallistuneiden nuorten määrä
	ammattistartti	Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymä	jatkuvaa	koulutuksen ulkopuolelle jääneet toisen asteen koulutusta vailla olevat 17–24-vuotiaat
	työllisyysohjelma	kaupunginhallitus	2010	pitkäaikaistyöttömien määrä

4.5 Työttömyys ja syrjäytyminen

Outokummun kaupungissa työttömyystilanne on todella vaikea. Erityisesti työttömyys kohdistuu nuoriin (31.12.2009 103 alle 25-vuotiasta työtöntä), yli 50-vuotisiin (255) ja vajaakuntoisiin (102). Työttömyys taas on tärkein köyhyyttä ja syrjäytymistä aiheuttava tekijä. Outokummun kaupunki panostaa yhteistyöhön Outokummun yrittäjähdytyksen ja yksittäisten yrittäjien kanssa työllistämisen lisäämiseksi. Kyykerin innovaa-

tiokylätalon työpajan työllistämistoimia ja erityisesti kuntouttavaa työtoimintaa sekä vapaaehtoistoimintaa tehostetaan syrjäytymisen ehkäisemiseksi. Tehdään yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa.

Kaupungilla on helmikuussa 2010 hyväksytty työttömyyden torjunnan toimenpideohjelma, jonka toteutumista seurataan laajennutussa elinkeinoryhmässä. Outokummun kaupunki ei omilla resursseillaan yksin pysty työttömyyttä hoitamaan. Siksi on kehitetty kaksi rinnakkaista mallia, jotka on esitelty valtion hallinnolle ja joiden rahoitus ja toteuttaminen tulisi saada aikaan mitä pikimmin.

4.6 Monikulttuurisuus

Kotouttamislain mukaan maahanmuuttajien kotoutumisen edistämiseksi ja tukemiseksi laaditaan kunnissa kotouttamisohjelma. Liperin ja Outokummun sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alue on parhaillaan päivittämässä omaa kotouttamisohjelmaansa. Kotouttamisohjelman tarkoituksena on edistää ja tukea maahanmuuttajien kotoutumista ja sopeutumista uuteen kotimaahan. Kotouttamisohjelmassa kuvataan maahanmuuttajien palveluiden nykytilanne ja asetetaan maahanmuuttajien palveluiden kehittämistavoitteet ja toimenpiteet sekä konkreettiset toimenpiteet vuosille 2010–2012. Kyykerin innovaatiokylätalolla on suunniteltu vapaa-ajan yhteistoimintaa maahanmuuttajille ja kantaväestölle.

Väestöpohja monikulttuuristuu. Suomeen on tullut vuoden 2008 aikana 700 alaikäistä turvapaikanhakijaa ja kaikkiaan 5 000 maahanmuuttajaa. Joensuun seudulla maahanmuuttajien määrä myös kasvaa ja erityisesti lasten ja nuorten palvelujen toimivuutta tulee arvioida. Samalla on syytä kiinnittää myös huomiota yleisen asennekulttuurin kehittymiseen.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
monikulttuurisuuden huomioimattomuus palvelujen järjestä-	ajantasaisen kotouttamisohjelman laatiminen	Liperin ja Outokummun sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alue	jatkuvaa	voimassa oleva kotouttamisohjelma

misessä ja kehittämisessä	monikulttuurisuuden tiedostaminen ja tarvittava huomioiminen palveluissa.	kaikki palvelut		
rasistinen käyttäytyminen ja rikollisuus	rasististen ilmiöiden tunnistaminen ja seuranta	kaupungin hallintokunnat ja järjestöt, nuorisotoimi sekä poliisin ulkomaalaisryhmä	jatkuvaa	poliisin tietojärjestelmä

4.7 Päähteet

Päihtyneiden kokonaismäärä Pohjois-Karjalan poliisilaitoksen alueella on lievässä laskussa, kuten muuallakin Suomessa. Alueelliset erot poliisilaitoksen sisällä ovat nähtävillä. Tietyillä alueilla päihtymyskiinniotot ovat kasvussa. Näillä alueilla olevat syvästi alkoholisoituneet henkilöt kasvattavat hälytysmääriä ja säilöönottoja merkittävästä. Samalla nämä henkilöt työllistävät muitakin viranomaisia (terveydenhoito, sairaankuljetus, sosiaalitoimi).

Outokummusta päihtyneinä säilöönnotetut kuljetetaan nykyisin pääpoliisiasemalle ja siitä lienee aiheutunut edellisiin vuosiin verrattuna lievää laskua säilöönotoissa, mutta naapurikuntiin verrattaessa Outokummun luvut ovat väkiluku huomioiden korkeat.

Päihteidenkäytön lisääntyminen muodostuu turvallisuusriskiksi turvattomuuden tunteen ja häiriökäyttäytymisen lisääntyminen kautta. Päihteiden käytön lisääntyessä muun muassa väkivallan ja päihtyneenä liikenteessä olon kasvaminen on jo ongelma itsessään, mutta vaikuttaa myös ympäristöön tuottaen kerrannaisvaikutusta. Lisäksi moniongelmaisuus (mm. yhtäaikaisten päihde- ja mielenterveysongelmat) yleistyy ja päihteiden käytöstä mahdollisesti lähtevässä yhteiskunnasta syrjäytymisen kierteessä myös asunottomuus kasvaa. Ikääntyvän väestönosan kasvaessa myös vanhusten päihteiden käyttö muodostuu suuremman kokoluokan kysymykseksi kuin tähän saakka.

Päihdeongelmien kasvua voidaan hillitä varhaisen puuttumisen avulla, muun muassa Audit- ja kouluterveyskyselyjen sekä työttömien terveystarkastusten avulla. Päihdeongelmien havaitseminen ja niihin puuttuminen tulisi ottaa laajasti yhteiskunnassa vastuuksi. Päihdeongelmiin tarjottavaan hoitoon ohjaaminen tulisi olla matalalla kyn-

nyksellä tapahtuvaa. Kyykerin innovaatiokylätalolle on suunniteltu yhdessä sosiaali-toimen kanssa päihdeongelmien ehkäisyyn tähtäävää toimintaa.

Ongelmien ehkäisemisessä panostetaan ehkäisevään päihdetyöhön ja varhaiseen puuttumiseen syrjäytymisen ehkäisemiseksi ja sosiaalisten ongelmien ketjun katkaisemiseksi. Korostetaan vanhempien osuutta tässä työssä lapsiin ja nuoriin liittyvässä päihdetyössä. Lähes kaikki toimenpiteet edellyttävät hallintokuntien yhteistyötä ja yhteistyötä kolmannen sektorin kanssa ja osittain myös paikkakunnan yrittäjien kanssa (K-18 kampanja). Hyödynnetään jo laadittuja tehtäväalueeseen liittyviä strategioita ja toimintaohjeita, joiden käyttöön arkipäivässä tulisi kiinnittää lisää huomiota.

Päihdehuollon avohoidossa on oltava kattava hoitoketju. Ongelmat liittyvät asumiseen, jota voitaisiin helpottaa esimerkiksi tukihenkilötoiminnalla ja selviämisaseman/yömajan perustamisella sosiaali- ja terveystoimen yhteistoiminta-alueella. Selviämisaseman puute on ollut viimeisten vuosikymmenien ajan suuri ongelma päihdehuollon ketjussa, koska päihtyneelle asunnottomalle henkilölle ei ole ollut tarjolla paikkaa minne mennä. Outokummussa A-Killan Liekki – hankkeen aloittama ja jatkossa Liekki Asumispalvelut Oy:n hoitama asumispalveluyksikkö on parantanut päihdeongelmaisten asemaa ja sen myötä yleistä turvallisuutta. Vastaavanlaisten asuntojen tarvetta päihdeongelmaisille on edelleen. Liperin ja Outokummun sosiaali- ja terveydenhuollon yhteistoiminta-alueella selvitetään selviämisaseman tarvetta.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
nuorten alkoholisoituminen ja järjestyshäiriöt	alkoholin myynnin ja välittämisen estäminen alaikäisille yhteistyöllä (K18).	poliisi, kauppiaat, alkoholitarkastajat	2010–2011	poliisin tietojärjestelmä: alkoholirikkomukset
yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantuminen	julkijuopotteluun puututaan järjestyslain suomin oikeuksin	poliisi	2010-	poliisin tietojärjestelmä: järjestyslakirikkomukset
yleisen järjestyksen ja turvallisuuden vaarantuminen	päihtyneet ja samalla yleistä järjestystä häiritsevät henkilöt poistetaan	poliisi	2010–	poliisin tietojärjestelmä: päihdekiinniotot
varhaisen tuen puuttuminen	kouluissa tapahtuva valistus ja ohjaaminen	poliisi, koulukuraattorit, koulutoimi, nuorisotoimi	jatkuvaa	valistustilastot

	vanhempien tukeminen	koulutoimi, vanhempainyhdistykset	2010–	
huumausaineiden käytön lisääntyminen	tunnistetaan huuma- usaineiden käyttäjät ja käyttöympäristö. tiivistetään yhteistyötä viranomaisten ja sidos- ryhmien välillä	poliisi, koulutoimi, sosiaali- ja terveys- toimi, pelastuslaitos, 3-sektori	2010 - jatkuva	poliisin tietojärjestelmä: huumausaineiden käyttöri- kokset

4.8 Rikollisuus

Poliisin arvion mukaan yleisen järjestyksen ja turvallisuuden tila säilyvät kohtalaisen hyvinä koko maakunnan alueella. Omaisuusrikosten taso säilyy keskimääräistä alhaisempana, mutta henkeen ja terveyteen kohdistuneiden rikosten määrä pysyy keskimääräistä korkeammalla tasolla. Väestön ikääntyessä rikosten kokonaismäärä laskee, koska iäkkäämmät ihmiset tekevät vähemmän rikoksia ja joutuvat harvemmin rikoksen uhriksi. Toisaalta lisääntyvä työttömyys saattaa lisätä alkoholin käyttöä ja siitä aiheutuvia poliisin tehtäviä.

Syrjäytymiskehitys jatkuu ja se yhdessä runsaan päihteiden käytön kanssa lisää väkivaltaa ja nuorten häiriökäyttäytymistä. Kouluturvallisuuden aleneminen koskee myös Pohjois-Karjalaa. Poliisi joutuu tekemään yhä enemmän yhteistyötä sosiaali- ja terveysviranomaisten ja kouluviranomaisten kanssa.

Väestön keskittyminen Joensuun ympäristöön ja seutukunnissa kuntakeskuksiin asettaa poliisille ja myös muille viranomaisille haasteen, miten turvata syrjäseutujen valvonta- ja hälytyspalvelut, poliisin lupapalvelut sekä kansalaisten turvallisuuden tunne kohtuullisella tasolla. Tältä osin poliisi tekee yhä enemmän yhteistyötä rajavartioston, pelastusviranomaisten sekä hätäkeskuksen kanssa.

Kansainvälistyminen näkyy myös Pohjois-Karjalassa. Maahanmuutto lähialueelta Venäjän Karjalasta lisääntyy jonkin verran, mutta laajamittaista maahanmuuttoa ei ole näköpiirissä. Toimeentulon epävarmuus Venäjän Karjalassa tulee jossain määrin näkymään rikollisuuden kasvuna myös Pohjois-Karjalan maakunnassa. Maakunnassa on kesäisin ja syksyisin huomattava määrä luonnontuotteiden poimijoita Venäjältä ja Aasiasta. Maakuntaan sijoitettujen turvapaikanhakijoiden lukumäärä lisääntyy ja sen myötä lisääntyvät myös ulkomaalaisvastainen ja rasistinen käyttäytyminen. Baltian

maista saapuvat kerjäläiset, kaupustelijat ja rikolliset ovat yleisiä maakunnassa. Ulkomaalaisvalvonta yhdessä PTR-viranomaisten kanssa lisääntyy.

Rajavartiosto on havainnut suorittamassaan valvonnassa lieviä väärennöksiä ja vaarallisia esineitä (esim. kaasusumuttimia). Tupakan, alkoholin ja polttoaineiden myyntiä paljastuu ajoittain ja esimerkiksi Suomen puolella polttoaineiden ostajille voi muodostua kotivarastointia yli määräysten, jolloin muodostuu merkittävä paloturvallisuusriski. Rajavartiolaitoksella on havaintoja myös ulkomaalaisten suorittamasta laittomasta työnteosta Suomessa ja ulkomaalaisten suorittamista omaisuusrikoksista.

Tietotekniikka-, talous- ja ympäristörikoksia esiintyy myös Pohjois-Karjalassa, mutta ne eivät muodosta erityistä alueellista ongelmaa.

Järjestäytynyt rikollisuus on vähitellen rantautumassa myös Pohjois-Karjalaan.

Väkivaltarikollisuuden vähentäminen (sis. läheisväkivalta, syrjäytyminen ja rasistiset rikokset)

Väkivaltarikollisuuden vähentäminen analysoituun ja kokemusperäiseen tietoon pohjautuvalla kohdevalinnalla sekä jatkuvalla seurannalla otetaan poliisilaitoksen ratkaisukeskeisen toimintamallin luomiseksi. Erityisesti aktiivista ja suunnattua valvontaa kohdennetaan ongelmakohteisiin kuten yleisiin paikkoihin, joissa tapahtuu väkivaltarikoksia. Samoin ravintolat ja niiden lähialueet saatetaan kohdennetun valvonnan alaiseksi.

Lähisuhdeväkivalta tunnistetaan kaikessa poliisitoiminnassa ja siihen puututaan poliisin ja viranomaisyhteistyön avulla. Lähisuhdeväkivaltatilaan puututaan ohjaamalla asianomistajan tueksi heti akuutissa vaiheessa sosiaalitoimen viranomaiset jo siinä vaiheessa, kun tapahtuman toinen osapuoli on mahdollisesti poliisin suojissa.

Rasistinen käyttäytyminen ja siihen liittyvät teot tunnistetaan valvonnassa ja rikostutkinnassa. Ilmiöön puututaan nopeasti ja tehokkaasti. Suhtautumisessa rasistiseen käyttäytymiseen poliisilaitoksessa on nollatoleranssi.

Sidosryhmäyhteistyö

Paikallinen sidosryhmäyhteistyö toimii maakunnan alueella niin, että yhteistyö poliisin ja kaikkien kuntien viranomaisten ja muiden toimijoiden kanssa on kattavaa ja toimivaa. Kunnalliset turvallisuussuunnitelmat toimivat yhteistyön perustana. Suunnitelmassa määritellään toimenpiteet yleisten paikkojen häiriökäyttäytymisen ja väkivallan vähentämiseksi ja luodaan toimivia yhteistyömuotoja perhe- ja läheisväkivallan ennalta estämiseksi ja alkoholihaittojen vähentämiseksi.

Turvapaikka- ja ulkomaalaisasiat

Poliisi, tulli ja rajavartiolaitos (PTR) tekevät yhteistyössä ulkomaalaisvalvontaa säännöllisesti vuosittain erikseen laadittujen valvontasuunnitelmien mukaisesti. Kenttävalvontaa painotetaan laittomaan maassa oleskeluun, laittoman maahantulon järjestämiseen ja luvattomaan työntekoon. Valvonnassa ja tutkinnassa kiinnitetään huomio turvapaikkahakemusten väärinkäyttöön ja sen yhteyteen liittyviin rikoksiin. Ulkomaalaisvalvonta nivelletään osaksi päivittäistä poliisin valvontatehtävää ja ulkomaalaisvalvontaa on yksi Rajavartiolaitoksen päivittäisiä tehtäviä rajan läheisyydessä, rajanylityspaikoilla ja sisämaan partioinnissa.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
yleisten paikkojen turvattomuus	näkyvä valvonta, kameravalvonta	poliisi, tekninen toimi	2010–2012	poliisin analyysitoiminta
turvattomuuden lisääntyminen	rikoksen uhriutumisen estäminen valistustoiminnalla	poliisi, järjestöt ja eri viranomaistahot		poliisin turvallisuustutkimus
kokonaiskuvan puuttuminen	yhteistoiminnan ja tietojen vaihdon lisääminen eri viranomais- tahojen välillä (lähisuhdeväkivalta)	poliisi, pelastustoimi, sosiaali- ja terveystoimi, koulutoimi.	2010–	analysointi
ei puututa lähisuhdeväkivaltaan	lähisuhdeväkivallan tunnistaminen, puuttuminen ja ennaltaehkäisy lainsäädännön keinoin (mm. lähestymis- ja matkustuskielot)	sosiaali- ja terveystoimi poliisi	2010–	lähestymis- ja matkustuskieltojen lukumäärät, rikosilmoitusten lukumäärät, turvako-tiasiakkaiden lukumäärä

4.9 Onnettomuudet

Kansanterveyslaitos teki selvitystyön Pohjois-Karjalan alueella tapahtuvista kuolemaan johtaneista tapaturmista. Selvityksen mukaan vuosina 1996–2007 suurimmat onnettomuustapausryhmät olivat kaatuminen ja putoaminen (451 kpl), liikennetapaturma moottoriajoneuvolla (155 kpl) ja alkoholimyrkytys (155 kpl) sekä hukkuminen (76 kpl). Kaatumistapaturmia käsitellään tarkemmin väestön ikärakenteen muutoksien toimenpideohjelmassa ja toisaalta vapaa-ajan tapaturmien toimenpiteissä. Liikennetapaturmien ennaltaehkäisyä käsitellään liikenneturvallisuusosiossa. Alkoholiiin liittyvät toimenpiteet tulevat esille päihteiden toimenpideohjelmassa. Rakennetun ympäristön kohdalla toimenpideohjelmassa on yhtenä kohtana uimarantojen turvallisuus.

4.9.1 Liikenneturvallisuus

Liikenneonnettomuuksissa menehtyi vuonna 2009 kahdeksan henkilöä ja loukkaantui 198 henkilöä. Erilaisia liikennerikoksia kirjattiin vuodelta 2009 noin 3000 kpl. Eriasteisia liikenne rikkomuksia Joensuun alueella on poliisin tietoon tullut runsaat 6500 kpl. Näistä liikenneturvallisuuden vaarantamisia oli 2109 kpl. Luvuista suuri osa on automaattisessa liikenteenvalvonnassa annettuja sakkoja. Outokummussa tapahtui yhteensä 40 kolaria vuonna 2009, joissa kuoli 2 ja loukkaantui 18 henkilöä. Koko maakunnan alueella tapahtui yhteensä 826 kolaria vuonna 2009. Onnettomuuksien ehkäisyssä pääpaino on valvonnan lisäksi liikenneympäristön parantamisessa ja turvalaitteiden käyttämisessä. Lisäksi mopo- ja moottoripyörä- sekä kevyenliikenteen onnettomuuksiin tulee jatkossa kiinnittää huomiota valvonnalla ennalta estävästi.

Päivittäisistä riskeistä suurimmat liittyvät liikenteeseen. Samalla kun liikenneympäristö on liikennesuoritteiden kasvaessa muuttunut entistä vaativammaksi, on myös vanhevan väestön osuus liikenteessä kasvanut. Tämä tuo aivan uudenlaisia haasteita sekä liikennesuunnittelulle että liikennevalvonnalle. Liikenneturvallisuuden kehittymistä seurataan jatkuvasti analysoimalla onnettomuustilastoja. Tietoja käytetään hyväksi liikenneturvallisuus suunnitelmien laatimisessa. Liikenneturvallisuus suunnitelmissa otetaan huomioon sekä tarvittavat rakenteelliset ja liikennejärjestelmään liittyvät toimenpiteet että asennekasvatus. Liikenteessä turvallisuusriskin muodostavat aina myös normaalista poikkeavat tilanteet kuten tapahtumiin tai rakentamiseen liittyvät

liikennejärjestelyt. Poliisin lisäksi myös pelastuslaitos voi yhteistoiminnan kautta lisätä omaa osuuttaan valistustoiminnassa liikenneturvallisuuden parantamiseksi.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
liikenneturvallisuuden heikkeneminen	liikenneturvallisuussuunnitelmat: - päivittäminen - toteutusohjelmat	tekninen toimi/tiehallinto	valmistuu 2011, tarkastaminen jatkuvaa	suunnitelmat ajan tasalla
liikenneonnettomuudet	liikenneturvallisuuteen liittyvä poliisin ja teknisen viraston jatkuva yhteistyö ja onnettomuustilastojen seuranta => valvonta, ongelmakohteiden tunnistaminen ja liikennejärjestelyt	tekninen toimi, poliisi	jatkuvaa	liikenneonnettomuustilastot
	liikennekasvatus ja asennemuokkaus	vanhemmat, koulu-toimi, poliisi		
	vanhusväestön ajokyvyn arviointi	terveydenhuolto, läheiset		
liikenneonnettomuudet, tapaturmat	Tilapäiset liikennejärjestelyt, kadulla tehtävien töiden luvat, valvonta, ohjeistus ja määräykset	tekninen virasto yhdessä toimijan kanssa		liikenneonnettomuustilastot, vahinkoilmoitukset
liikenneturvallisuuden heikkeneminen	valistustoiminnan tarjonnan lisäys	poliisi, pelastuslaitos	jatkuvaa	liikenneonnettomuustilastot
	valvonnan teematoiminta paikallisesti	poliisi, tekninen toimi	jatkuvaa	toteutetut valvonnat
	ajotapavalvonta taajamassa	poliisi	jatkuvaa	toteutetut valvonnat, "rike"-tilastot

Liitteenä 2 tietoa liikenneonnettomuuksista Outokummussa v. 2009.

4.9.2 Vapaa-ajan tapaturmat

Väestön ikääntyminen, lisääntyvä vapaa-aika ja kasvava alkoholin kulutus lisäävät koti- ja vapaa-ajan tapaturmariskiä. Tilastokeskuksen tilastojen mukaan tapaturma-kuolleisuudesta valtaosan muodostavat työajan ulkopuolella tai liikenteessä tapahtuvat tapaturmat. Tapaturmissa kuolee Suomessa vuosittain yli 3000 ihmistä.

Valistus ja neuvonta ovat pääasiallisia keinoja vaikuttaa ennaltaehkäisevästi vapaa-ajan tapaturmiin. Sillä vaikutetaan asenteisiin oikeiden käytäntöjen omaksumiseksi,

riskien tunnistamiseksi ja vaaratilanteiden välttämiseksi kotona ja vapaa-aikana. Tätä varten pelastuslaitos lisää ja kohdistaa valistustoimintaansa riskiryhmille ja tekee sitä yhä enenevässä määrin yhteistyönä eri toimijoiden kanssa.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
vapaa-ajan tapaturmien lisääntyminen	valistustoiminnan tarjonnan lisäys ja kohdentaminen	pelastuslaitos, järjestöt	jatkuvaa	valistustilastot, tapaturmatilastot

4.9.3 Tulipalot

Vuonna 2009 Outokummun kaupungin alueella sattui yhteensä viisi rakennuspaloa, joissa ei sattunut yhtään kuolemaan johtanutta henkilövahinkoa. Rakennuspalovauraksi luokiteltiin yhdeksän tapausta. Tapahtumien suhteellisen pientä määrää voidaan pitää hyvänä. Rakennuspalojen ja niistä aiheutuneiden vahinkojen määräksi arvioitiin vuoden 2009 aikana yhteensä 53 830 €. Uhattuna olleen omaisuuden arvoksi arvioitiin noin 1 841 780 €.

Pelastuslaitos määritteli painopisteeksi tulipaloihin liittyen ennaltaehkäisyyn, joka jakaantuu asumisen paloturvallisuuteen sekä tuhopolttojen ennaltaehkäisyyn. Asumisen paloturvallisuuteen liittyen pelastuslaitos tekee yhteistyötä eri viranomaisten ja toimijoiden kanssa muun muassa kouluttamalla henkilöstöä. Tätä yhteistyötä halutaan jatkaa ja tiivistää toimijoiden kesken. Sairaaloissa, vanhainkodeissa, hoitolaitoksissa ja muissa erityisryhmien palvelu- ja asuinrakennuksissa paloturvallisuustason riittävyys testataan pelastussuunnitelman liitteenä olevalla turvallisuusselvityksellä. Turvallisuusselvitykset ovat osoittaneet, että kohteita tulee suojata automaattisella sammutuslaitteistolla. Vuoden 2009 kuluessa kolme hoitolaitosta oli toteuttanut automaattisen sammutuslaitteiston asennuttamisen. Lisäksi kahteen kohteeseen on laitteisto jo päätetty asentaa. Hoiva- ja hoitolaitosten suojaaminen automaattisilla sammutuslaitteistoilla on mainittu myös sisäisen turvallisuuden ohjelmassa. Pelastuslaitoksen tavoitteena on että turvallisuusselvitysten edellyttämät toimenpiteet toteutetaan mahdollisimman nopeasti. Riittävän paloturvallisuustason saavuttamiseksi tullaan turvallisuustekniikka ulottamaan tulevaisuudessa myös erityisryhmien kodinomaiseen asumiseen.

Koulujen ja pelastuslaitoksen välisen kumppanuusohjelman tavoitteena Pohjois-Karjalassa on opettaa koulujen turvallisuusvastaavat toteuttamaan päivittäistä turvallisuutta omassa koulussaan. Tavoitteena on vuoteen 2013 mennessä saada jokaiselle Pohjois-Karjalan koululle pelastuslaitokselta turvallisuuskumppani. Outokummun kouluille on turvallisuuskumppani jo nimettynä. Pelastuslaitoksen turvallisuuskumppani ja koulun vastuhenkilö kehittävät yhdessä koulun turvallisuutta. Turvallisuuskumppanuudella pyritään vaikuttamaan myös kotien paloturvallisuuteen.

Tuhopolttoihin liittyen Suomen pelastusalan keskusjärjestö on lähtenyt liikenteeseen Tulipysäkki- hankkeella, jonka tarkoituksena on puuttua lasten luvattomaan tulenkäyttöön yhteistyössä sosiaali- ja terveystieteiden, pelastuslaitosten ja poliisin kanssa.

Vuosittain järjestetään Suomen pelastusalan keskusjärjestön järjestämänä peruskoulun kahdeksaluokkalaisille NouHätä -kilpailu, jonka tavoitteena on lisätä nuorten tietämystä tulipalojen ja muiden onnettomuuksien ehkäisemiseksi. Outokummussa NouHätä -kilpailulla on pitkät perinteet ja menestystä kilpailijoille on tullut aina valtakunnallista loppukilpailua myöten.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
tulipalot	palovahinkojen ehkäisy taloyhtiöiden suunnitelmien sekä neuvonnan ja oppaiden avulla	Taloyhtiöt/hallitus, pelastuslaitos, Sosiaali- ja terveystoimi	jatkuvaa	onnettomuustilastot, vakuutusyhtiöiden vahinkotilastot
eritysryhmien asuminen paloturvallisuudeltaan riittämättömässä asunnoissa tai hoitolaitoksissa	turvallisuusselvitysten ja niiden edellyttämien toimenpiteiden tekemisen lisäys	pelastuslaitos, sosiaali- ja terveystoimi, yksityiset palveluntarjoajat		tehtyjen turvallisuusselvitysten ja tehtyjen toimenpiteiden lukumäärä
riittämätön turvallisuustietous	kumppanuushanke	pelastuslaitos, koulut		koulutettavien lukumäärä
tuhopoltot	Tulipysäkki hanke, valistus ja neuvonta, rakentamisen valvonta	pelastuslaitos, SPEK, rakennusvalvontaviranomainen, koulut		onnettomuustilastot, koulutettavien lukumäärä
riittämätön turvallisuus tietous	Nou-hätä -kilpailu	SPEK, pelastuslaitos		Valistustilastot

4.10 Suur tapahtumat

Turvallisuuteen liittyvät riskit lisääntyvät aina myös suurten ja poikkeuksellisten yleisötapahtumien yhteydessä. Suur tapahtumien yhteydessä riskit koskettavat aina merkittävää ihmisjoukkoa kerrallaan. Suur tapahtumiin liittyvät riskit voidaan jakaa itse tilaisuuden riskeihin ja muuhun toimintaan vaikuttaviin riskeihin (liikenteen lisääntyminen, yleiset järjestyshäiriöt tms.). Päävastuu turvallisuussuunnittelusta kuuluu aina tapahtuman järjestäjälle. Ohjeet yleisötilaisuuden järjestämisestä ja siihen liittyvistä toimenpiteistä löytyy pelastuslaitoksen internet-sivulta (www.pkpelastuslaitos.fi -> yleisötilaisuuden järjestäminen). Pelastuslaitos edellyttää jokaisen suuren yleisötapahtuman yhteydessä laadittavaksi pelastussuunnitelman, joka tarkastetaan yhdessä järjestäjän kanssa ennen tapahtumaa. Lisäksi tapahtumapaikoille suoritetaan aina ylimääräinen palotarkastus turvallisuustason ylläpitämiseksi.

Toimenpideohjelma

Riski	Toimenpide	Vastuutaho	Aikataulu	Mittaristo
Suur tapahtumien yhteydessä sattuvat henkilö- ja omaisuusvahingot, liikenneongelmat	säännönmukainen toimijatahojen yhteistoiminta ja palaverit tapahtuman osalta	tapahtuman järjestäjä, viranomaisyhteistyössä: (poliisi, pelastuslaitos, sosiaali- ja terveystoimi, tekninen toimi, liikuntatoimi)	jatkuvaa	pidetyt palaverit, raportoidut havainnot
henkilö- ja omaisuusvahingot, liikenneongelmat	koulutus ja henkilöstön perehdyttäminen	tapahtuman järjestäjä	jatkuvaa	palaute, poliisin tilastot
liikennevahingot, liikenteen ruuhkautuminen	liikennevirtojen ohjaaminen ja muut liikennejärjestelyt (katujen sulkemiset, pysäköinnit; autot ja kevyt liikenne)	tekninen toimi, tapahtuman järjestäjä	aina tapahtumien yhteydessä	liikenne palaute
henkilö- ja omaisuusvahingot, asiattomien pääsy tapahtuma alueelle	suur tapahtumien selkeä rajaaminen aidoin, järjestyksenvalvojin (poliisi määrittää)	tapahtuman järjestäjä	aina tapahtumien yhteydessä	palaute, poliisin tilastot

odottamattomista vaurioista aiheutuvat tapaturmat, liikennöitävyys rajoitukset	yleensä kaupungilla olevan kaluston ja materiaalin käyttöönotto viivytyksettä	tekninen toimi (yhdyshankintatekniikka)	jatkuvaa	tehdyt toimenpiteet
--	---	---	----------	---------------------

5 YLEINEN TURVALLISUUSVIESTINTÄ

Yleisessä turvallisuusviestinnässä käytetään kanavina internetiä, kuntalaisille suunnattuja suoria tiedotteita sekä alueen tiedotusvälineitä.

Kaupunki laatii vuoden 2010 aikana turvallisuussuunnitelman lyhennetyn version kuntalaisille.

6 TURVALLISUUSTYÖN SEURANTA JA ARVIOINTI

Edellä esitetyt toimenpiteet tulee tarkastella kriittisesti ja katsoa kohdentuvatko ne oikeisiin kohteisiin ja tarkoitetuilla tavoilla. Suurta osaa kirjattuja toimenpiteitä voidaan mitata määrällisillä mittareilla ja osaa voidaan seurata laadullisesti. Tavoitteena on kehittää koko ajan enemmän laadullisia mittareita, joilla voidaan havainnollistaa ja koota tietoja siitä, ollaanko menossa haluttuun suuntaan.

Itsearviointi on tärkeä menetelmä toiminnan kehittämiseksi. Sillä pyritään tarkastelemaan kaikkien toimintaan osallistuvien toimintatapoja, joilla pyritään saavuttamaan halutut tulokset.

Toimenpideohjelmien toteutumista seurataan tarvittaessa ja vähintään kerran vuodessa. Koko suunnitelma päivitetään valtuustokausittain eli neljän vuoden välein. Suunnitelman päivittämisestä ja toteutumisen seurannasta vastaa suunnittelun ohjaustyöryhmä.

LIITTEET

Rikostilasto vuosi 2009 Lähde tilasto-
keskus 20.01.2009
Outokumpu

	Kaikki rikokset	R- muutos	RV:t muutos	Rikesakot muutos		
1	1 K A I K K I R I K O K S E T	611	472	122	17	7
2	A O M A I S U U S R I K O K S E T	324	267	57	-7	-
3	101 Varkaus 28:1	59	59	-	-	-
4	102 Törkeä varkaus 28:2	-	-	-	-	-
5	103 Näpistys 28:3	98	53	45	-7	-3
6	Varkausrikokset 28:1-3 yhteensä	157	112	45	-23	-3
7	104 asunnosta luvatta tunkeutuen	9	9	-	-4	-
8	105 liikkeestä luvatta tunkeutuen	3	3	-	1	-
9	106 moottoriajoneuvosta luv.tunk.	7	7	-	-3	-
10	107 muu luvatta tunkeutuen	13	13	-	-1	-
11	108 myymälävarkaus, -näpistys	65	22	43	-13	3
12	109 moottoriajoneuvon anastus	-	-	-	-1	-
13	111 Kätkemisrikos, tuot- tam.kätkemisrikos,kätkemisrikkomus	-	-	-	-	-
	32:1,4,5,6,9,10					
14	112 Törkeä kätkemisrikos 32:2,7,8	-	-	-	-	-

15	113 Ammattimainen kätkemisrikos 32:3	-	-	-	-	-	-	-	-
16	114 Luvaton käyttö, lievä luvaton käyttö 28:7,9	14	6	13	7	1	-1	-	-
17	181 moottoriajoneuvoon kohdistuvana	4	4	4	4	-	-	-	-
18	115 Törkeä luvaton käyttö 28:8	-	-	-	-	-	-	-	-
19	182 moottoriajoneuvoon kohdistuvana	-	-	-	-	-	-	-	-
20	116 Moottorikulkuneuvon käyttövarkaus, lievä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus 28:9a,9c	3	-3	3	-3	-	-	-	-
21	117 Törkeä moottorikulkuneuvon käyttövarkaus 28:9b	-	-	-	-	-	-	-	-
22	121 Ryöstö 31:1	1	1	1	1	-	-	-	-
23	122 Törkeä ryöstö 31:2	-	-	-	-	-	-	-	-
24	123 Kiristys, törkeä kiristys 31:3,4	1	1	1	1	-	-	-	-
25	131 Vahingonteko, lievä vahingonteko 35:1,3	100	5	94	7	6	-2	-	-
26	132 Törkeä vahingonteko 35:2	-	-	-	-	-	-	-	-
27	133 Kavallus, lievä kavallus 28:4,6	3	1	3	1	-	-	-	-
28	135 tapahtumakertoja	3	1	3	1	-	-	-	-
29	134 Törkeä kavallus 28:5	-	-	-	-	-	-	-	-
30	136 tapahtumakertoja	-	-	-	-	-	-	-	-
31	141 Petos, lievä petos 36:1,3	34	-7	32	-5	2	-2	-	-
32	142 Törkeä petos 36:2	1	-1	1	-1	-	-	-	-
33	143 Maksuvälinepetos, lievä maksuvälinepetos, maksuvälinepetoksen valmistelu 37:8,10,11	7	-	6	-	1	-	-	-

34	145 tapahtumakertoja	15	5	14	5	1	-	-
35	144 Törkeää maksuvälinepetos 37:9	-	-	-	-	-	-	-
36	146 tapahtumakertoja	-	-	-	-	-	-	-
37	147 kohteena oma tili	1	-	1	-	-	-	-
38	151 Veropetos,lievä veropetos 29:1,3	-	-	-	-	-	-	-
39	152 Törkeää veropetos 29:2	-	-	-	-	-	-	-
40	153 Verorikkomus 29:4	-	-	-	-	-	-	-
41	154 Kirjanpitorikos, törkeää kirjanpitorikos, tuottamuksellinen kirjanpitorikos	1	1	1	1	-	-	-
	30:9,9a,10							
42	155 Muut elinkeinorikokset 30:1-8,10	-	-	-	-	-	-	-
43	156 Väärennys, lievä väärennys, väärennysaineiston hallussapito 33:1,3,4	2	-1	-	-2	2	1	-
44	157 Törkeää väärennys 33:2	-	-	-	-	-	-	-
45	158 Velallisen epärehellisyys, velallisen epärehellisyys, velallisen petos, törkeää velallisen petos 39:1-3	-	-	-	-	-	-	-
46	159 Velallisen vilpillisyys, velallisrikkomus, velkojan suosinta 39:4,5,6	-	-	-	-	-	-	-
47	162 velallisrikos konkurssin yhteyd.	-	-	-	-	-	-	-
48	160 Salakujetus,lievä salakulj. 46:4-5	-	-	-	-	-	-	-
49	161 Muut omaisuusrikokset 28:10-12a; 29:4a,b 29:5-8; 33:5; 36:4-7; 37:1-7; 46:1-3, 6, 6a	-	-	-	-	-	-	-
50	B HENKEEN JA TERVEYTEEN KOHDISTUNEET RIKOKSET	52	-9	49	-9	3	-	-

88	502 Törkeä liikenneturvallisuuden vaarantaminen 23:2	7	-2	7	-2	-	-
89	507 nopeusrajoitusten rikkominen	6	-1	6	-1	-	-
90	331 Rattijuopumus 23:3	13	-8	13	-8	-	-
91	332 Törkeä rattijuopumus 23:4	37	-2	37	-2	-	-
92	333 Vesi-, ilma- tai junaliikennejuopumus 23:5-7	1	-	1	-	-	-
93	334 Kulkuneuvon luovuttaminen juopuneelle 23:8	4	-3	4	-3	-	-
94	503 Liikennejuopumus moottorittomalla ajoneuvolla 23:9	-	-	-	-	-	-
95	504 Kulkuneuvon kuljettaminen oikeudetta 23:10	41	-11	25	-8	16	-3
96	F MUUT RIKOKSET	100	-2	52	1	31	-10
97	341 Yksityisyyden, rauhan ja kunnian loukkaaminen 24;34a	13	4	13	4	-	-
98	351 Tuhotyö, liikennetuhotyö, törkeä tuhotyö 34:1-3;34a	-	-	-	-	-	-
99	352 Tuhotyön, liikennetuhotyön, törkeän tuhotyön yritys 34:1-3;34a	-	-	-	-	-	-
100	323 Rikokset rikoslain 41, 43, 44 ja 34a lukua vastaan	14	5	9	3	5	3
101	365 Sotilasrikokset 45	-	-	-	-	-	-
102	355 Työrikokset 47	-	-	-	-	-	-
103	357 Ympäristörikokset 48;34a	1	-1	1	-1	-	-
104	359 Eräiden aineettomien oikeuksien	-	-	-	-	-	-

124	478	huumausaineen hankkimisen yritys	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
125	479	huumausaineen käyttö	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
126	456	Huumausainerikoksen valmistelu 50:3	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
127	481	huumerekvisiitan valmistus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
128	482	huumerekvisiitan maahantuonti	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
129	483	huumerekvisiitan hankkiminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
130	484	huumerekvisiitan vastaanottaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
131	457	Huum.ainerikoksen edistäminen 50:4, 4a	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
132	485	huumausaineen valmistus	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
133	486	huumausaineen kuljettaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
134	487	huumausaineen luovuttaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
135	488	huumausaineen välittäminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
136	489	huumerikoksen rahoittaminen	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
137	458	Huumausaineen käyttörikos 50:2a	9	-9	5	-3	4	-6	-	-	-	-	-
138	491	huumausaineen käyttö	11	-6	7	-	4	-6	-	-	-	-	-
139	492	huumausaineen hallussapito	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
140	493	huumausaineen hankkimisen yritys	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
141		Huumausainerikokset 50:1-4 yhteensä	12	-12	8	-6	4	-6	-	-	-	-	-
142	361	Rikoslain 11-14;18;23;11a;25;34:4-11;34a;38;48a;51 vastaan tehdyt rikokset	13	4	13	4	-	-	-	-	-	-	-

143	406 Alkoholi rikkomus (Alkoholilaki)	1	-2	-	1	-2	-	-	-
144	407 Alkoholi rikos RL 50a	-	-	-	-	-	-	-	-
145	408 Törkeä alkoholi rikos RL 50a	-	-	-	-	-	-	-	-
146	409 Lievä alkoholi rikos RL 50a	-	-	-	-	-	-	-	-
147	Alkoholi rikokset ja -rikkomukset yhteensä	1	-2	-	1	-2	-	-	-
148	601 Kokoon tumis rikkomus, järjestyksen valvontarikkomus	-	-	-	-	-	-	-	-
149	602 Työturvallisuus rikkomus	-	-	-	-	-	-	-	-
150	600 Järjestyslain rikkomiset	23	5	-3	8	-	15	8	8
151	603 Rikokset muita lakeja ja asetuksia vastaan	23	-5	-	13	-5	2	-	-
152	2 LIIKENNETURVALLISUUDEN VAARANTAMINEN, LIIKENNEPAKO TIE- LIIKENTEESSÄ, LIIKENNERIKKOMUS	418	64	9	170	16	184	39	39
153	501 Liikenneturvallisuuden vaarantaminen, liikennepako tieliikenteessä 23:1,11	110	2	33	77	-	-	-	-
154	506 nopeusrajoitusten rikkominen	58	-5	3	55	-3	-	-	-
155	505 Liikenneriikkomus, tieliikenteen sosiaalilainsäädännön rikkominen, ajoneuvoriikkomus TLL 103, 105a	308	62	31	93	16	184	39	39
156	508 nopeusrajoitusten rikkominen	125	38	2	35	10	88	27	27
157	251 epäkuntoisen ajoneuvon käyttö ajoneuvoriikkomuksen yhteydessä	19	-3	2	5	-4	12	-1	-1
158	252 muu ajoneuvoriikkomus	40	10	5	29	8	6	1	1

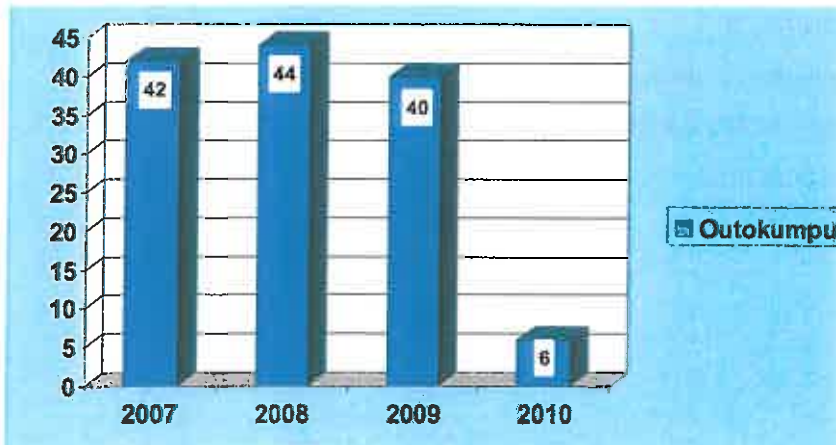
159	512	muu kuin moottorikäyttöisellä ajoneuvolla tehty rikkomus	-	0	-	-	-	-	-
160	801	Itsemurhan tutkinta	1	0	1	-	-	-	-
161	802	Hukkuneet henkilöt	-	-1	-	-1	-	-	-
162	803	Muu kuolemansyytutkimus	17	-2	17	-2	-	-	-
163	804	Kadonneet henkilöt	-	-6	-	-6	-	-	-
164	805	Hirvieläinkolarit	2	-5	2	-5	-	-	-
165	806	Muu onnettomuustutkinta	-	-1	-	-1	-	-	-
166	807	Palosynn tutkinta	1	1	1	1	-	-	-
167	808	Tutkinta liiketoimintakiellon määräämiseksi	-	-	-	-	-	-	-
168	809	Tutkinta rikoksentehtäjän luovutusmenettelyssä	-	-	-	-	-	-	-
169	812	Lähestymiskieltoasia	1	1	1	1	-	-	-
170	810	Ilmoitus rikoksesta, jota ilmeisesti ei tulla tilastoimaan rikoksena	-	-	-	-	-	-	-
171	845	Päihtymyksen takia säilöönnotetut	256	-5	256	-5	-	-	-

Kolaritilastoa

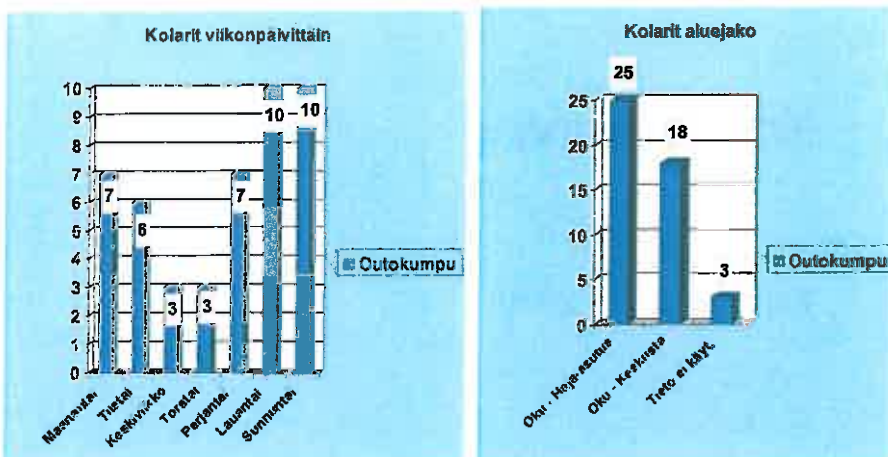
Outokumpu
1.1.2009-24.01.2010

Kolarit - Outokumpu (lukumäärä 2007- 24.1.2010)

Kolarit - Outokumpu

(1.1.2009-24.1.2010)

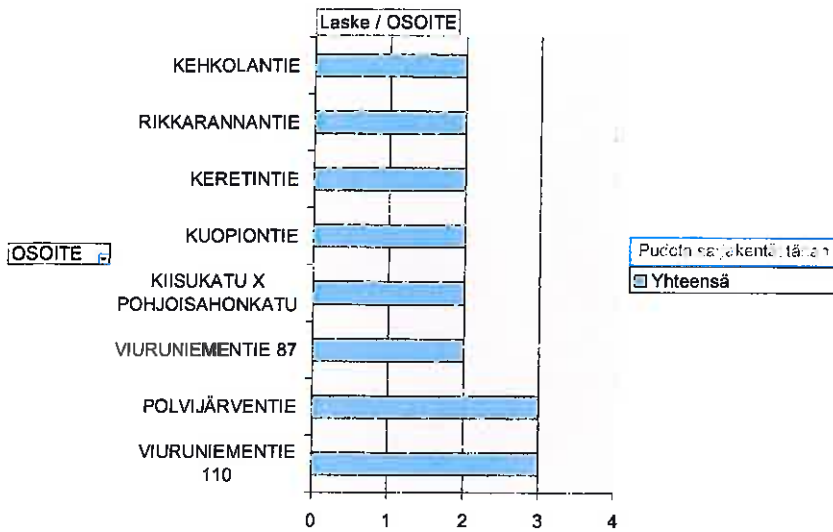

Kolarit TOP- onnettomuustyypit Outokumpu (1.1.2009-24.1.2010)

- Tieltä suistumisia (suoralla/risteyksessä/mutka oik./vas.) 14
- Kääntymiseen liittyvä kolari 9
- Peräänajokolareita 4
- Muu onnettomuus 6

Pudota sivu kerrästä tähän

Kolaripaikat - Outokumpu (väh.2 kolaria 1.1.2009-24.1.2010)

Pudota sivu kerrästä tähän

Kolaripaikat - Outokumpu (1.1.2009-24.1.2010)

